

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs : 500 fr. per jaar

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

Het recht op kinderbijslag voor de kinderen die in weldadigheidsinstellingen verblijven

De huidige wetgeving

Artikel 61 van de samengeordende wetten op de kinderbijslag voor loontrekkende arbeiders bepaalt :

« De kinderen die kosteloos door een weldadigheidsinstelling opgevoed worden, geven geen recht op kinderbijslag. »

« Indien de weldadigheidsinstelling de gewoonte heeft een vergelding te vragen, dan geven de kinderen die haar worden toevertrouwd, in geen geval recht op de kinderbijslag die hoger is dan het bedrag van gezegde vergelding. »

Het artikel 61 kan aan de verwachtingen niet voldoen.

Artikel 61, alinea 1 ontnemt het recht op kinderbijslag in geval de genothebende kinderen geplaatst zijn of opgenomen zijn in een weldadigheidsinstelling, zonder kosten voor het gezin waar ze te voren verbleven.

Dit alinea is reeds zeer gebrekkig.

Slechts één voorbeeld om het aan te tonen :

— 10 kinderen zijn *thuis* in het gezin. Een weldadigheidsinstelling geeft toelagen aan het gezin waardoor *in feite* al de kosten gedekt zijn voor de 10 kinderen.

Het recht op kinderbijslag blijft bestaan en het gezin krijgt de kinderbijslag volgens de rang en de ouderdom van de kinderen.

— De 10 kinderen van hetzelfde gezin worden toevertrouwd aan een weldadigheidsinstelling *buiten huis* en opnieuw zonder kosten voor het gezin.

In dit geval vervalt het recht op kinderbijslag.

Zulke toestand kan de wetgever niet gewild hebben. Artikel 61, alinea 1 voldoet niet ; het leidt tot onrechtvaardigheid.

Artikel 61 alinea 2.

Indien de instituten waar de kinderen geplaatst worden de gewoonte hebben een vergoeding te vragen aan het gezin waar de kinderen te voren verbleven, heeft het gezin op grond van dit alinea recht op kinderbijslag tot het bedrag van de vergoeding.

Van dit alinea gebruik makend hebben de weldadigheidsinstellingen in overgrote meerderheid, zo niet alle, de gewoonte aangenomen een vergelding te vragen, en

meestal een vergelding tot het bedrag van de kinderbijslag waarop de opgenomen of geplaatste kinderen recht hebben.

De weldadigheidsinstellingen hebben eenvoudig als volgt geredeneerd : indien wij geen vergoeding vragen en het kind zonder kosten voor het gezin opnemen, krijgt het gezin geen kinderbijslag meer. Wij ook krijgen niets en het regime van kinderbijslag doet hier een goede zaak aan. Wanneer wij integendeel een vergoeding vragen tot het bedrag van de kinderbijslag, is het toch het gezin niet die deze vergoeding betaalt, doch het regime van de kinderbijslag. Laten wij dus ons eigen budget sparen en altijd een vergoeding vragen tot het bedrag van de kinderbijslag, die toch niet ten laste valt van het gezin maar in feite gedragen wordt door het regime van de kinderbijslag.

Aldus leidt artikel 61 niet alleen tot onrechtvaardigheid, doch het wordt zelfs misbruikt in het nadeel van het regime van de kinderbijslag.

Artikel 103 van het O.K.B. van 22.12.1938 op de kinderbijslag voor zelfstandige arbeiders luidt ongeveer in dezelfde zin als artikel 61 van de samengeordende wetten voor de bijslag aan loontrekkende arbeiders.

Dit artikel voldoet evenmin aan de verwachtingen als artikel 61. Het artikel leidt tot dezelfde onrechtvaardigheid en vermits het voorziet dat de weldadigheidsinstellingen verzet mogen doen bij de betrokken kas om rechtstreeks het bedrag van de kinderbijslag te ontvangen, kan het nog gemakkelijker misbruikt worden in het nadeel van het regime van de kinderbijslag.

Beginnelsen en realiteit

Volgens de grondbeginselen van de wetgeving op de kinderbijslag vindt het recht op kinderbijslag zijn ontstaan in de arbeid van een gesalarieerde. De kinderbijslag is verbonden aan de verdienste van de arbeid. De arbeider werkt voor gans zijn gezin. Het recht op kinderbijslag ontspringt uit de arbeid en is bedoeld als een hulp voor het onderhoud en de opvoeding van de kinderen van het gezin.

Voor het kind dat in een weldadigheidsinstelling opgenomen wordt zonder kosten voor het gezin waar

het te voren verbleef, vervalt het recht op kinderbijslag volgens het principe van artikel 61, omdat geen hulp meer nodig is voor dat kind aan het gezin, maar ook en vooral omdat de kosten van onderhoud en opvoeding van dat kind thans gedragen worden door gans de gemeenschap, *op basis van weldadigheid* en daarom het regime van de kinderbijslag ervan dient ontlast te worden.

Daartegenover staat dat gans de sociale zekerheid uiteindelijk voor doel heeft de arbeider, door zijn eigen arbeid, niet alleen zijn eigen bestaan te helpen verzekeren, doch ook te helpen voorzien in de lasten die het kroost meebrengt, zoals ook ongelukkige dagen of periodes van ziekte van hem en zijn gezin te helpen te boven komen, en hem en zijn echtgenote een gelukkige oude dag te helpen vrijwaren.

Het arbeidersgezin moet de morele voldoening kunnen hebben dat de kinderbijslag verschuldigd is op grond van de arbeidsprestaties van een lid van het gezin, zoals in geval van ziekte, invaliditeit en ouderdom de arbeider de morele opbeuring moet hebben dat de zorgen die een lid van het gezin geniet, de vergoeding die het gezin krijgt, of het pensioen dat hij ontvangt, nog een tegenwaarde is van zijn vroegere arbeid.

Met andere woorden het uiteindelijk doel van de sociale zekerheid is de bedelarij, de armenzorg, de armenkassen, de openbare onderstand, weldadigheidsinstellingen, overbodig en onnodig te maken.

Het doel is in zekere mate illusorisch. Hoever doorgedreven de sociale zekerheid ook mag worden, toch zullen er altijd personen en gezinnen bestaan die de vrucht van hun arbeid niet weten te gebruiken en te beheren en die tijdelijk of zelfs bestendig in geldnood zullen verkeren of in armoede zullen vervallen.

Door het noodlot, ziekte of ongevallen enz. getroffen, zullen andere personen of gezinnen, tijdelijk zo niet ook bestendig, met de vrucht van hun arbeid en de uitkering van de sociale zekerheid niet rondkomen. Voor al deze mensen zal een vorm van onderstand en weldadigheid noodzakelijk blijven en voor zover de organisatie van de onderstand niet gewijzigd wordt, zullen de huidige Commissies van Openbare Onderstand en de weldadigheidsinstellingen, in de toekomst noodzakelijk nog een rol moeten blijven vervullen. Maar vermits er door middel van de sociale zekerheid naar gestreefd wordt de onderstand zo niet uit te schakelen, dan toch tot een minimum te herleiden, moet de rol van de onderstand meer en meer van bijkomstige aard worden en moet hij meer en meer een suppletief karakter krijgen.

Met de soorten van de kinderen moet ook rekening gehouden worden. Wij onderscheiden een eerste categorie kinderen, waaronder begrepen zijn de kinderen uit het huwelijk geboren, de wettige eigen kinderen van de man en de wettige eigen kinderen van de vrouw die samen gehuwd zijn, de wettige kinderen van een alleenstaande weduwnaar of weduwe en de erkende kinderen van een ongehuwd alleenstaand persoon.

Daarnaast zijn er kinderen die verlaten worden door beide ouders en opgenomen worden door derden, of die verlaten worden door een der ouders en bij vader of moeder blijven die zelf bij een bijzit gaan inwonen. Soms leeft de bijzit ook gescheiden en heeft hij of zij ook eigen kinderen bij zich.

Kinderen wier ouders uit de ouderlijke macht ontzet zijn kunnen ook vrijwillig opgenomen worden door derde personen.

Om te kunnen vaststellen of de kinderen in deze gevallen werkelijk opgenomen zijn in het nieuw gezin en er mede vergroeid zijn; om te kunnen besluiten

dat de gesalarieerde persoon van het gezin arbeid voor de opgenomen kinderen in die zin dat zijn arbeid moet aanzien worden als een hulp voor het onderhoud en de opvoeding van deze kinderen, moet deze toestand een zekere tijdspanne b.v. een tweetal jaren duren.

Dit is niet alleen waar indien de gesalarieerde persoon de bijzit is en niet de vader of de moeder van het kind. Dit wordt in geval van samenwoning, ook nodig indien de vader of de moeder van het kind de gesalarieerde persoon van het gezin is, want men stelt maar al te dikwijls vast dat een vader of een moeder hun kind verwaarlozen wanneer zij bij een bijzit hun intrek nemen en dat zij van dan af trachten zich zo gauw mogelijk van hun kind te ontmaken en trachten het aan een weldadigheidsinstelling toe te vertrouwen.

Al deze kinderen noemen wij in het vervolg de opgenomen kinderen.

Het kan gebeuren dat de ouders van de eerste categorie kinderen wegens de slechte materiële toestand thuis, verplicht zijn de tussenkomst in te roepen van de weldadigheid en dat zij hun kinderen aan een weldadigheidsinstelling moeten toevertrouwen. Hetzelfde kan gebeuren met de opgenomen kinderen.

Een derde soort kinderen vallen volledig ten laste van de gemeenschap en moeten door de zorgen van de openbare machten in weldadigheidsinstellingen geplaatst worden, omdat de ouders uit de ouderlijke macht ontzet zijn of allebei hun kinderen verlaten hebben en niemand zich om de kinderen bekommert en de kinderen vrijwillig opneemt.

Nog andere kinderen worden wegens hun slecht gedrag ex officio door de openbare machten in instellingen geplaatst.

Al deze kinderen noemen wij in het vervolg « geplaatste kinderen ».

Wijziging van de huidige wetgeving aan de beginselen en de realiteit.

Het recht op kinderbijslag.

Wanneer de kinderen toevertrouwd worden aan een weldadigheidsinstelling, kan beweerd worden dat de bestaansreden van de kinderbijslag, namelijk een hulp voor het gezin voor het onderhoud en de opvoeding van het kind, vervallen is. Doch wanneer de arbeid van de gesalarieerde, waarin het recht op kinderbijslag zijn ontstaan vindt, blijft bestaan, wat dan?

Zolang de gesalarieerde werkt, blijft de verdienste waaraan de kinderbijslag verbonden is. Waarom zou de hulp voor het kind dat toevertrouwd is aan een weldadigheidsinstelling moeten wegvallen, wanneer de verdienste, waaruit het recht op kinderbijslag ontstaat blijft bestaan?

Men zal zeggen dat de hulp voor dit kind moet wegvallen omdat het kind nu rechtstreeks door de gemeenschap ten laste genomen is. Maar wanneer het kind also wordt benadeeld, wordt het een anoniem kind, een kind van de gemeenschap en hoe ver staan wij dan nog van het « kind van de Staat ».

Het is niet omdat niettegenstaande zijn arbeid de gesalarieerde toch niet kan rondkomen en zijn toevlucht tot een weldadigheidsinstelling moet nemen, dat de verdienste van de arbeid verloren gaat. Het feit dat de arbeider zijn toevlucht moet nemen tot een weldadigheidsinstelling is veelal het beste bewijs dat de kinderbijslag voor het gezin hoogst nodig is.

De arbeider moet kunnen de gewettigde hoop koesteren dat zijn kind, ingevolge het bedrag van de kinderbijslag dat hij aan de weldadigheidsinstelling kan laten geworden, in deze laatste beter zal onder-

houden en opgevoed worden dan het anders het geval zal zijn. Het is des meer het geval voor de abnormale kinderen, de doofstomme, de blinde, de tuberculeuze kinderen, enz. die aan een weldadigheidsinstelling moeten toevertrouwd worden omdat zij te hoge kosten voor het gezin medebrengen.

De arbeider moet in deze gevallen nog het gevoel en de troost kunnen hebben dat zijn arbeid toch nog een zekere verdienste heeft voor zijn ongelukkig kind.

Maar hier moeten wij terugkomen op de soorten van kinderen. Wat wij komen te zeggen is zeker waar voor de kinderen die wij onder de eerste categorie kinderen gerangschikt hebben. Voor deze kinderen dient de bijslag verder toegekend, ook wanneer zij aan een weldadigheidsinstelling door de ouders moeten toevertrouwd worden omdat het gezin niet meer kan rondkomen.

Voor de opgenomen kinderen die minstens reeds 2 jaar in het gezin verblijven zou de kinderbijslag ook verder moeten toegekend worden wanneer het gezin uit nood verplicht is het kind aan een weldadigheidsinstelling toe te vertrouwen.

Zoals wij hebben uiteengezet is het voor de opgenomen kinderen nodig dat het kind werkelijk met het gezin vergroeid is en dat kan slechts vastgesteld worden na een zekere tijdspanne die wij op 2 jaar ramen. Het ware te gemakkelijk een kind een paar dagen of een paar weken op te nemen om het daarna aan een weldadigheidsinstelling toe te vertrouwen en aldus de kinderbijslag voor het kind te genieten. In dit geval zou het kind werkelijk als een volledig verlaten kind moeten aanzien worden en zou het dus ressorteren onder de derde categorie kinderen.

Voor de derde soort kinderen, de geplaatste kinderen, kan er geen sprake zijn nog kinderbijslag te verlenen.

Er is geen gesalarieerde meer die werkt en hulp nodig heeft voor het kind; de arbeidsverdiensite waaruit het recht op kinderbijslag ontspringt, de rechtsgrond van de kinderbijslag, bestaat in dit geval niet meer.

Bedrag van de kinderbijslag.

Volgens de bestaande wetgeving verschilt het bedrag van de kinderbijslag volgens de rang en de ouderdom van de kinderen. Het bedrag van de kinderbijslag wordt tevens verhoogd voor de weeskinderen en de kinderen van invaliden.

Vanzelfsprekend kan er geen sprake zijn nog kinderbijslag te verlenen volgens de rang van de kinderen voor de kinderen die in een weldadigheidsinstelling ondergebracht zijn, ook niet wanneer meerdere kinderen van hetzelfde gezin in dezelfde instelling zouden opgenomen zijn. De kinderbijslag volgens de rang van het kind verrechtvaardigt zich niet meer in hoofde van het gezin en vanzelfsprekend nog minder voor de weldadigheidsinstelling.

De kinderbijslag wordt verhoogd volgens de ouderdom van de kinderen, omdat de kinderen meer kosten vragen naarmate zij ouder worden. Dit is niet of omzeggens niet het geval voor kinderen die in instellingen verblijven. Door het groot aantal kinderen die in de instelling verblijven, wordt het verschil in kosten wegens de ouderdom zo weinig of niet aanvoeld, wordt het verschil tot zo kleine proporties herleid, dat het niet gerechtvaardigd is voor deze kinderen de kinderbijslag volgens de ouderdom nog toe te kennen. De wezenbijslag of de bijslag voor de kinderen van invaliden, is ook hoger dan de gewone kinderbijslag, omdat de nood van het huisgezin in dergelijke omstandigheden groter is. Wanneer een kind in een

instelling opgenomen wordt bestaat de reden niet meer voor het verlenen van deze verhoogde bijslag.

Met een woord, tijdens de periode dat een kind in een weldadigheidsinstelling ondergebracht is, dient in elk geval alleen nog het bedrag van de kinderbijslag voor het eerste kind beneden de 6 jaar toegekend te worden.

Doch de kinderen die in weldadigheidsinstellingen opgenomen zijn brengen soms week-ends en het verlof door in het gezin. Welk bedrag aan kinderbijslag moet voor deze dagen en voor de dagen dat het kind in de weldadigheidsinstelling verblijft, toegekend worden?

De kinderbijslag wordt per arbeidsdag toegekend en er worden 25 arbeidsdagen per maand voorzien. Doch zohast er 23 dagen arbeidsprestaties zijn op één maand, wordt een forfaitair bedrag aan kinderbijslag toegekend dat reeds gelijk is aan het bedrag voor 25 arbeidsdagen.

Wanneer er 23 dagen arbeidsprestaties zijn en het kind, opgenomen in een weldadigheidsinstelling, minstens 23 dagen in het gezin verblijft, wat bv. kan gebeuren tijdens de verlofperiode, moet het forfaitair bedrag van de kinderbijslag toegekend worden volgens de rang en de ouderdom van het kind en met inachtneming van het barema voor de weeskinderen en de kinderen van invaliden, indien het kind hieraan beantwoordt.

Indien er 23 dagen arbeidsprestaties zijn, doch het kind geen 23 dagen in het gezin verblijft en b.v. met de week-ends naar huis komt, dient de kinderbijslag per dag berekend, op basis van 25 arbeidsdagen per maand. Voor het aantal dagen dat het kind in het gezin verblijft, wordt het dagbedrag van de kinderbijslag toegekend volgens de rang en de ouderdom van het kind en met inachtneming van het barema voor de weeskinderen en de kinderen van invaliden, indien het kind in deze toestand verkeert. Voor de overige dagen tot de 25e dag wordt het barema voor het eerste kind toegekend.

Zo het kind b.v. 5 dagen op de maand in het gezin verblijft, wordt de kinderbijslag voor 5 dagen volgens de rang en de ouderdom van het kind verleend en voor de overige 20 dagen volgens het barema voor het eerste kind.

Indien er geen arbeidsprestaties zijn gedurende 23 dagen, wordt in elk geval de kinderbijslag per dag toegekend volgens de rang en de ouderdom van het kind, voor het aantal dagen op de maand dat het kind in het gezin verblijft en voor de overige arbeidsdagen volgens het barema voor het eerste kind.

Er zijn b.v. 10 dagen arbeidsprestaties in de maand en het kind heeft 5 dagen van de maand in het gezin verbleven, terwijl het de overige dagen van de maand in een weldadigheidsinstelling heeft doorgebracht. De kinderbijslag wordt voor 5 dagen volgens de rang en de ouderdom van het kind toegekend en voor de overige 5 dagen arbeidsprestaties wordt de kinderbijslag voor het eerste kind toegekend.

Wanneer het kind gans de maand in een weldadigheidsinstelling verblijft zonder naar huis te komen, wordt de kinderbijslag slechts aan het barema voor het eerste kind verleend. Indien er 23 dagen arbeidsprestaties zijn wordt het forfaitair bedrag voor het eerste kind verleend. Indien er geen 23 dagen arbeidsprestaties zijn wordt het bedrag van de kinderbijslag voor het eerste kind verleend in verhouding tot het aantal dagen waarvoor er arbeidsprestaties geweest zijn. Vermits moet nagegaan worden hoeveel dagen per maand het kind thuis verblijft en hoeveel dagen in de weldadigheidsinstelling, zou het bedrag van de kinderbijslag slechts na het verstrijken van elke maand kunnen verleend worden.

Wanneer dit systeem zou toegepast worden, zouden de rechthebbenden op kinderbijslag ook goed moeten voorgelicht worden. De kassen voor kinderbijslag zouden de belanghebbenden goed op de hoogte moeten brengen van het bedrag aan kinderbijslag dat zij ontvangen voor de dagen dat het kind in het gezin verblijft en van het bedrag aan kinderbijslag dat zij ontvangen voor de overige dagen van de maand die het kind in een weldadigheidsinstelling doorbrengt.

De kinderbijslag voor de zelfstandige arbeiders wordt niet per dag of forfaitair per maand, doch per semester berekend. Dit wijzigt nochtans niets aan de wijze van berekening die wordt voorgesteld. Deze manier van berekening kan ook bij de toekenning van de kinderbijslag per semester toegepast worden.

G. DE CUYPER,
Advokaat bij het
Hof van Beroep te Brussel

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 13 november 1958.

Voorzitter : M. Bayot.

Raadsheer-verslaggever : M. Piret.

Procureur-generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Advocaten : Mrs. Demeur en Veldekens.

Beding om niet te concurreren in een contract van verhuur van diensten. — Machtiging door de werknemer aan zijn echtgenote om handel te drijven in artikelen, die tot de handel van zijn werkgever behoren.

Contract van verhuur van diensten, waarbij bedongen is, dat de werknemer gedurende een bepaalde periode, noch rechtstreeks, noch onrechtstreeks zijn diensten of enige medewerking aan een concurrerende firma zal verstrekken. Tijdens deze periode verleent de echtgenoot machtiging aan zijn vrouw, met wie hij in gemeenschap van goederen gehuwd is, om handel te drijven in artikelen, die tot de handel van zijn werkgever behoren. Aldus doende heeft hij tot de verboden concurrentie bijgedragen, die hem ten goede kwam gezien het tussen hem en zijn echtgenote bestaande huwelijksstelsel van gemeenschap van goederen, om het even of de door haar behaalde baten al dan niet gereserveerde goederen uitmaakten. Hieraan doet niet af, dat de machtiging om koophandel te drijven bij weigering van de man, door de rechter had kunnen worden verleend.

N.V. « Le Super » t./Neumark.

Gelet op het bestreden arrest, op 4 december 1956 door het Hof van beroep te Brussel gewezen ;

Over het eerste middel, eerste onderdeel, afgeleid uit de schending van de artikelen 1101, 1134, 1135, 1142, 1147, 1320 en 1322 van het burgerlijk wetboek, doordat het bestreden arrest aldus de bewijskracht en het bindend karakter schendend van de overeenkomst waarbij verweerder zich ertoe verbond zijn diensten of enige medewerking noch rechtstreeks, noch onrechtstreeks te verstrekken aan een concurrerende firma die zich met de verkoop van stofzuigers en boentoe-stellen bezig hield, als geen schending van die verbintenis opleverend het feit aangezien heeft dat verweerder aan zijn echtgenote, met wie hij in gemeenschap van goederen gehuwd is, de machtiging gegeven heeft om afzonderlijk een koophandel in dergelijke toestellen te drijven,

dan wanneer zulke uitlegging onverenigbaar is met de termen van de verbintenis en de daaruit voortvloeiende verplichtingen miskent ;

Tweede onderdeel, afgeleid uit de schending van dezelfde bepalingen en bovendien van de artikelen 1382 tot 1384 van het burgerlijk wetboek, doordat, waar het zijn beslissing bedoelt te rechtvaardigen door de beschouwing dat verweerders echtgenote bij weigering van maritale machtiging de machtiging van de rechter kon bekomen, het Hof van beroep de rechtsregel miskent volgens welke de verantwoordelijke oorzaak voor een schade welke uit de krenking van de belangen van een persoon spruit gelegen is bij diegene die tot het teweegbrengen van die krenking bijgedragen heeft, ook al had bewuste schade zich kunnen voordoen door een aan laatstgenoemde vreemd feit ;

Derde onderdeel, afgeleid uit de schending van de artikelen 1101, 1134, 1135, 1142, 1147, 1382 tot 1384, alsmede 212, 213a, 217, 219, 223 a en b, 537, 1401 en 1474 van het burgerlijk wetboek, doordat het bestreden arrest, door uitspraak te doen zoals hierboven gezegd, miskent dat, wanneer iemand zich ertoe verbonden heeft zekere rechten of belangen in acht te nemen, zoals het belang dat een eventuele concurrentie beperkt zou blijven, hij juist daardoor de verplichting heeft, inzonderheid wanneer het huwelijksstelsel de gemeenschap is, aan zijn echtgenote het middel te weigeren om die rechten of belangen te krenken, en bijgevolg de verplichting, indien het het drijven van een koophandel geldt, haar zijn machtiging met het oog op dat drijven van koophandel te weigeren en verweer te voeren tegen de eis die de echtgenote, bij gebreke van machtiging, vermag in te stellen vóór de rechter ;

Wat het eerste en het tweede onderdeel betreft :

Overwegende dat uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan blijkt, dat de door aanlegster ingestelde vordering ertoe strekt dat verweerder veroordeeld zou worden tot het betalen van een som van 100.000 frank welke als conventionele vergoeding verschuldigd zou wezen wegens schending van een beding om niet te concurreren, dat opgenomen is in het contract van huur van diensten hetwelk bestaan heeft tussen aanlegster, de werkgeefster, en verweerder, de verhuurder van diensten ;

Dat aanlegster aan verweerder verwijt zijn contractuele verbintenis miskend te hebben nadat hij op 31 december 1954 haar dienst verlaten had ;

Overwegende dat bedoelde vordering door de rechter over de grond verworpen is ;

Overwegende dat naar luidt van de tussen partijen gesloten overeenkomst, welker termen de rechter over de grond aanhaalt, verweerder zich ertoe verbond noch rechtstreeks, noch onrechtstreeks zijn diensten of enige medewerking te verstrekken aan een concurrerende firma die zich met de verkoop van stofzuigers en boen-

toestellen bezig hield op het grondgebied van België en het Groot-Hertogdom, gedurende de zes maanden na de staking van zijn diensten bij de naamloze vennootschap «Le Super», op straffe van een forfaitaire vergoeding van 100.000 frank ten behoeve van laatstgenoemde;

Overwegende dat verweerder, door zijn echtgenote te machtigen tot het drijven van een handel in huishoudelijke producten, waarbij onder meer stofzuigers en boentoestellen, voorwerpen van de koophandel van aanlegster zijnde, verhandeld werden, en die inderdaad gedreven werd, een daad verricht heeft die het uitoefenen van een concurrentie door zijn echtgenote ten opzichte van de onderneming van aanlegster mogelijk maakte, en die daad met dat doel heeft verricht;

Dat hij zodoende tot die concurrentie bijgedragen heeft, en dat deze hem ten goede kwam gezien het tussen hem en zijn echtgenote bestaande huwelijksstelsel van gemeenschap van goederen, om het even of de door haar behaalde baten al dan niet gereserveerde winsten uitmaakten;

Overwegende dat het ter zake niet afdoet dat de machtiging om de koophandel te drijven bij weigering van verweerder, door de rechter had kunnen worden verleend;

Dat de eventualiteit van een machtiging door de rechter niet belet dat verweerder zijn contractuele verbintenis geschonden heeft, in strijd met wat de rechter over de grond verklaart;

Dat het bestreden arrest de bewijskracht van de overeenkomst geschonden heeft;

Dat het middel gegrond is;

En overwegende dat het door aanlegster ingestelde tegenberoep afgewezen werd om de enkele reden dat het oorspronkelijk hoger beroep van verweerder gegrond verklaard werd; dat de verbreking van de beslissing op dit laatste beroep dus de verbreking met zich brengt van de beslissing op het tegenberoep;

Om die redenen,

Verbreekt het bestreden arrest;

Beveelt dat melding van onderhavig arrest zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerder tot de kosten;

Verwijst de zaak naar het Hof van Beroep te Luik.

RAAD VAN STATE

4e kamer. — 27 februari 1959.

Voorzitter: M. Vranckx.

Raadsheren: MM. Mast en Buch.

Auditeur: M. Lenaerts.

Advocaten: Mrs Speyer en Verougstraete.

Vergunning om een werkhuis in bedrijf te nemen. — Urbanisme. — Weigering der toelating om dit werkhuis te bouwen. — Veroordeling tot afbraak van het opgericht gebouw. — Geen beletsel tot het verlenen der vergunning om het werkhuis in bedrijf te nemen mits bepaalde voorwaarden.

Een firma die de vergunning had gevraagd om een werkhuis op te richten voor het vervaardigen van uurwerken zag zich door de Bestendige Deputatie deze vergunning weigeren. Deze weigering was gesteund op het feit dat bedoelde firma van de Minister van Openbare Werken de toelating niet had verkregen het werkhuis te bouwen waarin het bedrijf diende uitgebaat te worden, omdat dit bouw-

werk in strijd was met de voorschriften die op het gebied van urbanisme aan de gemeente opgelegd waren, dat de uitbater het gebouw toch had opgericht en door de rechtbank veroordeeld was geworden het af te breken.

Nadien weigerde de Bestendige Deputatie eveneens de vergunning tot het in bedrijf stellen van bedoeld werkhuis, steunende op de bezwaren die opgerezen waren tegen de oprichting van het bouwwerk.

Een K.B. vernietigde dit besluit van de Bestendige Deputatie en de Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg verleende toch de vergunning om het werkhuis in bedrijf te nemen, mits bepaalde voorwaarden strekkende tot naleving van de reglementen betreffende de bouwpolitie.

Dit K.B. is niet in strijd met de beslissing van de Minister van Openbare Werken die de vergunning tot bouwen weigert, daar deze beslissing slechts van bewarende aard kan zijn en slechts ten doel kan hebben te beletten dat de definitieve plannen van aanleg in het gedrang zouden worden gebracht. Zulks is niet het geval wanneer de vergunning tot het in bedrijf nemen afhankelijk wordt gesteld van hogergemelde voorwaarden.

Vuylsteke t/ Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg.

Arrest Nr 6924.

Overwegende dat het beroep strekt tot vernietiging van het koninklijk besluit van 27 april 1957 tot opheffing van het besluit d.d. 19 oktober 1956, waarbij de Bestendige Deputatie van de provincie Antwerpen aan de firma J. Bastiaens-Heylen de vergunning om een werkhuis voor het vervaardigen van uurwerken te Edegem in bedrijf te nemen, weigert; dat het bestreden koninklijk besluit, overeenkomstig artikel 12 van het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming, op 17 mei 1957 werd bekendgemaakt door aanplakking aan het gemeentehuis en aan de zetel van het bedrijf;

Overwegende dat de gemeente Edegem tot het opmaken van een plan van aanleg werd verplicht door het besluit van de Regent van 16 januari 1946 betreffende de gemeenten welke geroepen zijn ordeningsplannen op te maken bij toepassing van het besluit van de Regent van 17 november 1944, gewijzigd bij het besluit van de Regent van 31 augustus 1945; dat de minister van Openbare Werken krachtens artikel 18 van de besluitwet van 2 december 1946 betreffende de stedenbouw, op 15 december 1955 aan de firma J. Bastiaens-Heylen de vergunning weigerde om een werkhuis te bouwen te Edegem, Mechelse steenweg, 326, om reden dat het oprichten van dit gebouw «het plan van aanleg, dat wordt ontworpen, in het gedrang brengt»; dat J. Bastiaens niettemin de fabriek opbouwde, maar bij vonnis d.d. 20 maart 1956 van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Antwerpen werd veroordeeld tot een geldboete en «tot afbraak van het wederrechtelijk opgericht gebouw»; dat dit vonnis werd bevestigd bij arrest d.d. 4 juli 1956 van het Hof van Beroep te Brussel, en dat de tegen dit arrest ingestelde voorziening in cassatie door het Hof van Cassatie bij arrest d.d. 11 februari 1957 is verworpen;

Overwegende aan de andere kant, dat de Bestendige Deputatie van de Provincieraad te Antwerpen, bij besluit d.d. 19 oktober 1956, aan de firma Jozef Bastiaens-Heylen de vergunning weigerde «tot het in bedrijf stellen te Edegem, Mechelse steenweg, 326,

sectie B, nr 8723 (deel), van een werkhuis voor het vervaardigen van uurwerken, omvattend : 1) een werkplaats voor mechanische houtbewerking met zeven electromotoren respectievelijk van 5 - 5 - 5 - 3 - 1 - 1 - en 1 pk ; 2) werkplaatsen voor samenbouw van uurwerkkasten en uurwerken ; 3) een verfspuit-inrichting met twee electromotoren, respectievelijk van 2 pk (compressor met persluchthouder) en 5 pk (aspirator) ; 4) bergplaatsen van 10 m³ hout en 5.000 liter stookolie ; dat die beslissing steunt op de considerans : « dat voor het oprichten van het gebouw, waarin de exploitatie is ontworpen, geen toelating vanwege het bestuur van stedenbouw werd bekomen ; dat bovendien, zowel in eerste aanleg bij vonnis van 20 maart 1956 als in beroep bij arrest van het Hof van Beroep te Brussel van 4 juli 1956, de afbraak van bedoeld gebouw bevolen werd » ; dat het bestreden koninklijk besluit het besluit van de Bestendige Deputatie vernietigde en de aangevraagde vergunning verleende op grond van de overweging : « dat uit het onderzoek van deze zaak blijkt dat, wat de stedenbouw betreft, er geen bij koninklijk besluit goedgekeurd plan van aanleg bestaat voor de wijk waarin de bovenvermelde inrichting zou gelegen zijn ; dat de naleving van de lager opgesomde voorschriften en voorwaarden van aard is om het gevaar en de hinder te verhelpen, deze inrichting eigen ; dat er bijgevolg aanleiding toe bestaat het beroepen besluit op te heffen en de vergunning te verlenen » ;

Overwegende dat verzoeker inroept dat de memorie van antwoord uit de debatten dient te worden geweerd, omdat de adjunct-kabinetschef van de minister van Arbeid en Sociale Voorzorg de memorie van antwoord ondertekende en het niet bewezen is dat hij daartoe wettelijk gedelegeerd is ; dat dit middel echter in feite faalt daar het origineel van de memorie van antwoord, dat zich in het dossier bevindt, door de minister zelf is ondertekend ;

Overwegende dat verzoeker inroept dat het strijdig is met de openbare orde dat een persoon, die de toelating om een fabriek te bouwen niet bekam en die werd veroordeeld om de fabriek af te breken, een vergunning tot het exploiteren van die fabriek bekomt, dat overeenkomstig artikel 3bis van het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming, het bestuur van de stedenbouw advies moet geven over de aanvraag tot exploitatie en dat, wanneer dit advies ongunstig is doordat de bouwtoelating werd geweigerd, de overheid die over de aanvraag uitspraak doet, door dit advies gebonden is ;

Overwegende dat de middelen van verzoeker zich bewegen op een vlak dat vreemd is aan de rechts-toestand geschapen door de beslissing d.d. 15 december 1955 van de minister van Openbare Werken en door de bestreden beslissing ; dat inderdaad artikel 18 van de besluitwet van 2 december 1946 betreffende de stedenbouw bepaalt dat « niemand op het grondgebied omschreven door koninklijk besluit, waarbij tot het opmaken van een algemeen of bijzonder plan van aanleg wordt besloten, en wel vanaf de openbaarmaking van dit besluit in het Staatsblad : 1° mag bouwen... zonder voorafgaande geschreven en uitdrukkelijke toelating van de minister van Openbare Werken of van zijn afgevaardigde » ; dat de beslissing d.d. 15 december 1955 van de minister van Openbare Werken, genomen op grond van die bepaling, slechts van bewarende aard kan zijn en slechts ten doel kan hebben te beletten dat de definitieve plannen van aanleg in het gedrang zouden worden gebracht ; dat het bestreden besluit niet in strijd is met dat voorlopig karakter van de beslissing d.d. 15 december

1955 en, integendeel, de toekomst des te meer vrijwaart doordat het uitdrukkelijk bepaalt dat de verleende vergunning « niet ontslaat van de naleving van de reglementen betreffende de bouwpolitie », en dat « de exploitatie eerst een aanvang mag nemen nadat de (technische) ambtenaar een proces-verbaal afgeleverd heeft, dat de naleving van bovenvermelde voorschriften en voorwaarden bevestigt » ;

Overwegende dat het beroep niet gegrond is,

Besluit :

Artikel 1. Het beroep is verworpen.

Artikel 2. De kosten, ten bedrage van zevenhonderd vijftig frank, komen ten laste van de verzoeker.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

1e en 6e Kamer (verenigd). — 30 december 1957.

Voorzitter : M. Eyben.

Raadsheren : MM. de Foy, Hallemans, Van Hal, Dellois, Paës, de la Vallée Poussin.

Brandverzekering. — Oorzaak van brand, die rechtstreeks of onrechtstreeks met de oorlog verband houdt.

Beding in brandverzekeringsspolis, dat in geval van in tijd van oorlog geleden schade, er slechts aanleiding tot vergoeding zal bestaan, indien de verzekerde bewijst, dat de brand of de schade te wijten is aan een oorzaak, die noch rechtstreeks, noch onrechtstreeks met de oorlog verband houdt.

Indien de brand is toe te schrijven aan een daad van wraak, daar de bevolking zeer vijandig gezind was tegen de verzekerde en zijn gezin, omdat zij tijdens de bezetting woekerhandel hadden gedreven en met de vijand hadden gecollaboreerd, zijn de brand en de daardoor ontstane schade te wijten aan een oorzaak die rechtstreeks of tenminste onrechtstreeks met de oorlog verband houdt.

Naudts t./A.B.B.

Gezien de stukken der procedure, en namelijk het exploit dd. 2 februari 1957 van deurwaarder Vanheukelen te Leuven, inhoudende betekening van het arrest dd. 16 november 1956 van het Hof van Verbreking, alsook dagvaarding voor het Hof van Beroep te Brussel, verder de scheidsrechterlijke uitspraak dd. 20 december 1948 en het bevelschrift dd. 25 maart 1954 van de Heer Voorzitter der Rechtbank van eerste aanleg te Gent ;

Overwegende dat het beroep op 9 juni 1954 tegen deze scheidsrechterlijke uitspraak en dit bevelschrift ingesteld, ontvankelijk is ;

Overwegende dat de oorspronkelijke eis, ingesteld door huidige appellant, strekte tot het horen veroordelen van huidige gentimeerde tot betaling van 676,852 frank in hoofdsom, als vergoeding voor de schade aangericht door brand op 17 januari 1945 aan roerende en onroerende goederen, behorend aan appellant en verzekerd bij geintimeerde volgens polis nr 7.845.564 van 24 september 1942 ;

Dat het inderdaad vaststaat dat in de nacht van de 17 op 18 januari 1945 brand is uitgebroken in de schuur en de stallen van de appellant ; dat de schade tegensprekelijk werd vastgesteld op gemeld bedrag ; dat een onderzoek wegens brandstichting werd

ingesteld door het Parket van Gent, onderzoek dat gesloten werd door een bevel der Raadkamer melden: dat geen voldoende bezwaren tegen om het even wie voorhanden zijnde, er geen aanleiding was tot het verrichten van verdere daden van onderzoek, en de onderzoeksrechter voorlopig ontslaande van het onderzoek;

Dat geïntimeerde, steunende op een bepaling van de verzekeringsovereenkomst nopens de branden ontstaan tijdens de oorlog, weigert de schade te vergoeden;

Overwegende dat bedoelde bepaling te vinden is in hoofdstuk II van de polis, dragende als titel «uitgesloten risico's» en meer bepaaldelijk in artikel 2 luidende als volgt «Zijn uit de verzekering uitgesloten... 1° Brand of schade geleden hetzij ten tijde van oorlog of vijandelijke inval, oproer, werkstaking, gehele of gedeeltelijke bezetting van het verzekerd gebouw of van het gebouw dat de verzekerde voorwerpen inhoudt, door een gewapende of ongewapende Belgische of vreemde krijgs- of politiemacht, hetzij bij een grondverzakking, of elke andere natuurbroering, hetzij in de nabijheid van een plaats waar een onderaards vuur heeft bestaan toen de ramp zich voordeed. In al deze gevallen zal slechts aanleiding tot vergoeding bestaan indien de verzekerde bewijst dat de brand of schade te wijten is aan een oorzaak die, noch rechtstreeks, noch onrechtstreeks verband houdt met deze gebeurtenissen».

Overwegende dat, wat betreft de oplossing van huidige geding, deze bepaling als volgt hoeft samengevat: de brand of schade geleden ten tijde van oorlog is uit de verzekering gesloten, tenzij de verzekerde het bewijs levert dat de brand of de schade te wijten is aan een oorzaak die noch rechtstreeks noch onrechtstreeks verband houdt met deze «gebeurtenis»;

Overwegende dat uit deze tekst voortvloeit dat het aan de verzekeraar behoort te bewijzen, dat de brand of de schade voorviel ten tijde van oorlog; dat, wanneer dit bewijs geleverd is, op de verzekerde de bewijslast komt te rusten dat de oorzaak van de ramp noch rechtstreeks, noch onrechtstreeks verband houdt met deze oorlog;

Overwegende dat de lezing van de tekst aantoonde dat door het woord «gebeurtenis» de ten tijde van de ramp woedende oorlog in het algemeen wordt bedoeld en niet een nader bepaald oorlogsfeit of een nader bepaalde oorlogsgebeurtenis, voorgevallen in de loop van die oorlog; dat de woorden «deze gebeurtenissen» inderdaad een samenvatting uitmaken van de woorden: «oorlog», «vijandelijke inval», «oproer», «werkstaking», «bezetting», «grondverzakking», «natuurbroering», en «nabijheid van een plaats waar een onderaards vuur heeft bestaan»;

Dat dus geheel ten onrechte, in tegenstrijd met de tekst zelve der overeenkomst, appellant staande houdt dat deze woorden niet bedoelen de oorlog zelf of de oorlogstoestand, doch die materiële verschijnselen die door de oorlog in het leven worden geroepen, hetzij zij een gevolg zijn der vijandelijkheden, hetzij ze gesteld zijn om te helpen in de oorlogsvoering;

Overwegende dat het betwist beding ondubbelzinnig is; dat nochtans, ten overvloede, kan opgemerkt, dat de bepaling van «oorlogsfeiten» of «oorlogsverschijnselen» — termen die niet gebruikt worden in de onderhavige polis — gegeven door de wet van 10 mei 1912 op de oorlogsschade, ter zake niet dienend is, alsook dat de vergelijking van de tekst met deze van de modelpolissen 1924, ver van te bewijzen dat de verzekeraar aan het woord «gebeurtenis» een andere betekenis zou gegeven hebben dan deze hier aange-

nomen, integendeel doet uitkomen dat de verzekeraar voor doel heeft gehad alle dubbelzinnigheid uit de weg te ruimen die zou hebben kunnen voortvloeien uit de tekst van 1924 — namelijk daar waar gezegd werd «wanneer deze gebeurtenissen de plaats of de streek treffen waarin zich het verzekerd voorwerp bevindt», woorden niet voorkomende in de onderhavige overeenkomst;

Overwegende anderzijds dat terecht appellant doet opmerken dat de bepaling waarvan sprake op beperkende wijze moet uitgelegd worden, alsook dat van een verzekerde niet kan gevorderd worden dat hij de juiste oorzaak van de brand zou aanduiden; dat het volstaat dat hij bewijst dat van alle mogelijke oorzaken, geen enkele hetzij rechtstreeks, hetzij onrechtstreeks in verband met de oorlog staat;

Overwegende dat, wat betreft het beoordelen van bedoeld beding, hoeft aangenomen dat de oorlogstijd, wat België aangaat, minstens tot op 8 mei 1945, datum van de Duitse capitulatie, heeft geduurd; dat het vaststaat dat te Oostakker op 17 januari 1945 de oorlogstijd nog bestond; dat de bepalingen van de wetten op de amnestie voor daden van leden van de weerstand vreemd zijn aan de huidige zaak; dat het voldoende is erop te wijzen dat nog veel oorlogsschade werd aangericht meer dan veertig dagen na het bevrijden van het grootste gedeelte van het grondgebied en dat niemand er zou aan denken de verzekeraars van gewone risico's aan te spreken voor deze schade;

Overwegende dat niets toelaat te beweren, met appellant, dat hetgeen hij noemt «dadens die om louter psychologische redenen gepleegd werden als bij voorbeeld private wraaknemingen» zouden buiten de ingeroepen exceptie vallen; dat dergelijke dadens, indien ze een rechtstreeks of onrechtstreeks verband met de oorlog vertonen wel degelijk voor gevolg hebben dat de verzekeraar niet gehouden is;

Overwegende dat, in strijd met wat appellant beweert, het van algemene bekendheid is dat zelfs na de bevrijding van het grondgebied, «dadens van sabotage, van banditisme of dergelijke» werden gepleegd; dat niets toelaat aan te nemen dat op 17 januari 1945, de rust — zoals bedoeld door appellant — was ingetreden;

Overwegende dat appellant voorhoudt dat het voldoende uit de feitelijke gegevens spruit dat de brand geen andere oorzaak kan gehad hebben dan kortsluiting of vrijwillige daad;

Overwegende dat appellant geen enkel argument voortbrengt waaruit zou kunnen besloten worden dat een kortsluiting de brand zou veroorzaakt hebben; dat integendeel de verklaringen van de appellant zelve, onmiddellijk na de brand, aan de rijkswacht afgelegd, alsook deze van de elektriker Van Acker, erop wijzen dat een kortsluiting moet uitgesloten worden als oorzaak dat, al betwisten thans deze personen dergelijke verklaring te hebben afgelegd, een vergissing van de opstellers van het proces-verbaal nopens een zo duidelijk gepaald punt bezwaarlijk aan te nemen is; dat vervolgens, zelfs zonder rekening te houden met de aldus teruggeroepen verklaringen van Naudts en Van Acker, appellant hoegenaamd nog geen bewijs van het tussenkomen van een kortsluiting als oorzaak van de brand, zelfs niet van zijn waarschijnlijkheid, heeft geleverd;

Overwegende dat appellant verder voorhoudt dat, bij afwezigheid van een kortsluiting, de brand zou veroorzaakt zijn geweest door «een gans vrije daad die als enige oorzaak zou gehad hebben de vrije beslissing van de wil»; dat hij hiermede blijkt te bedoelen een daad die los zou staan van ieder verband

met enige toestand of gebeurtenis, en dat hij in dien zin aanvoerd dat « de mens meester blijft over zijn daden met uitzondering van een zekere reflexe daden en daden gesteld tengevolge van een aandrang waaraan men niet kan weerstaan, en dat hij door zijn vrije wilskaden het oorzakelijk determinisme van feiten en gebeurtenissen doorbreekt »;

Overwegende dienaangaande dat, juridisch gezien, er tussen dergelijke « volkomen vrije daad » — aannemende dat deze kan bestaan — en de daad geconditionneerd door reflexen of daar een onweerstaanbare aandrang, er een reeks daden bestaan die ons rechtstelsel als uitwerkingen van de vrije wil beschouwt die nochtans verband vertonen met zekere externe voorvallen of toestanden ;

Overwegende trouwens dat het niet volstaat aan te voeren dat de brandstichting de uitwerking moet geweest zijn van dergelijk volledig vrije beschikking van de wil, maar dat de appellant zulks ook zou moeten bewijzen, hetgeen hij niet doet ;

Overwegende dat appellant verder doet opmerken dat, indien er tussen de gebeurtenis en de brand of de schade een menselijke daad bestaat die op zichzelf gezegde brand of schade veroorzaakt heeft, er geen verband meer bestaat met de gebeurtenis ;

Overwegende dat deze opmerking echter niet doeltreffend is zolang appellant niet het bewijs voortbrengt dat bedoelde menselijke daad, die op zichzelf de ganse en enige oorzaak van de brand zou zijn, geen verband vertoont met de oorlog ;

Overwegende dat appellant naar voren brengt dat men slechts in verband met het oorlogsgebeuren kan aanzien deze verschijnselen die werkelijk voortgebracht worden door oorlogsgebeurtenissen ; dat hij alleszins ten onrechte daaraan toevoegt dat het verschijnselen moeten zijn waarvan men zich niet ontmaken kan dat ze in vredetijd zouden gebeurd zijn ;

Dat immers vrijwillige brandstichting als vergelding tegenover een persoon die gedurende de bezetting met de vijand zou gecollaboreerd hebben, ook na het einde van de oorlogstoestand denkbaar is ; dat zulks als enig gevolg zou hebben dat de bewijslast dienaangaande op de verzekeraar zou komen te vallen ;

Overwegende dat, zelfs bij een zo breed mogelijke discussie der feitelijke gegevens der zaak, en deze discussie, volgens de raad van De Page (III, nrs 728, 729, 730) plaatsende op het terrein der waarschijnlijkheid, het Hof niets anders kan doen dan de beschouwingen der scheidsrechters bij te treden, daar waar ze oordelen dat de oorzaak van de brand onbekend is gebleven, dat de mogelijkheid niet is uitgesloten dat de brand aan oorlogsgebeurtenissen — meer precies zou het zijn te zeggen aan een oorzaak die rechtstreeks of onrechtstreeks verband hield met de oorlog — te wijten is, dat integendeel uit het onderzoek en de aangifte door appellant gedaan blijkt, dat de brandstichting wel een daad van wraak of represie, die door de oorlogsgebeurtenissen werd ingegeven, kan geweest zijn ; dat de scheidsrechters eveneens oordeelkundig doen opmerken dat het feit dat vier honden op het hof zouden rondgelopen hebben, de mogelijkheid van vrijwillige brandstichting door een derde niet uitsluit, en ten slotte dat zelfs indien appellant moest bewijzen dat zijn houding gedurende de bezetting in geen opzicht te wensen heeft gelaten, het daarom niet minder zou vaststaan dat zekere personen, zoals blijkt uit het onderzoek, er een andere mening op nahielden en hem uit dien hoofde, vijandelijk gezind waren ;

Om deze redenen,

Het Hof, verenigde kamers, ?

Gelet op artikel 24 der wet van 25 juni 1935, waarvan toepassing werd gedaan,

Rechtsdoende op tegenspraak en gelijkvormig artikel 85 der wet van 18 juni 1869, gewijzigd door paragraaf XI enig artikel der wet van 25 oktober 1919 ;

Ontvangt het beroep, verklaart het ongegrond. Bevestigt de bestreden beslissingen.

Verwijst appellant in al de kosten veroorzaakt na de scheidsrechtelijke uitspraak en het bevelschrift waarvan beroep behalve deze waaronder het Hof van Cassatie uitspraak heeft gedaan.

NOOT : Zie het in dezelfde zaak gewezen cassatie-arrest van 16 november 1956, R.W. 1957/58, 993 en het bij dat arrest vernietigd arrest van het Hof van Beroep te Gent, d.d. 27 juni 1955, R.W. 1955-56, 841.

HOF VAN DEROEP TE GENT

3e Kamer. — 18 april 1958.

Voorzitter : M. Vanden Abeele.

Raadsheren : MM. Moenecley en Morel de Westgaver.

Advocaat-generaal : M. Bonte.

Advocaten : Mrs. Geirlandt en Dua.

Stedebouw. — Niet aanvragen van de vereiste bouwtoelating onoverwinnelijke dwaling ?

De dwaling waarin een persoon kan verkeerd hebben omtrent zijn verplichtingen in verband met het oprichten van een gebouw, is het gevolg van zijn verzuim om zich behoorlijk in te lichten. Een dergelijke dwaling is niet onoverwinnelijk.

O.M. en Belgische Staat (Minister van Openbare Werken) t./Lansay en De Wilde.

Overwegende dat Lanaay, het Openbaar Ministerie tegen beide beklagden en de burgerlijke partij tijdig en regelmatig hoger beroep ingesteld hebben ;

Overwegende dat Lanaay die te Oostakker op zijn eigendom ten bate van zijn schoonbroeder De Wilde een werkplaats wenste op te richten, aan het Schepencollege bij brief dd. 5 mei 1956 een bouwtoelating heeft aangevraagd ; dat hij besluit van het Schepencollege dd. 14 juni 1956 deze toelating hem werd toegestaan en dat korte tijd nadien de beide beklagden een gebouw in betonplaten hebben opgetrokken ;

Overwegende evenwel dat de gemeente Oostakker bij besluit van 1.2.1945 geplaatst werd onder het stelsel betreffende de Stedebouwkundig aanleg en dat Lanaay verwaarloosd had eveneens een bouwvergunning te vragen aan het bestuur van de Stedebouw te Gent ;

Overwegende dat Lanaay vruchteloos opwerpt dat hij ter goede trouw heeft gehandeld en dat vermits hij niet kon vermoeden dat de beslissing en toelating van het Schepencollege onvoldoende was hij in een toestand van onoverwinnelijke dwaling werd gebracht ;

Overwegende dat eerste beklagde moest weten dat met deze toelating alleen hij niet gerechtigd was het gebouw op te richten ; dat inderdaad zelfs indien hij geen beroep had gemaakt op een vakman om de schets welke hij bij zijn schrijven van 5 mei aan het gemeentebestuur had voorgelegd op te maken en aldus raad of inlichtingen van een bevoegde persoon niet bekwam, hij slechts in een zekere dwaling kan verkeerd

hebben om reden dat hij verzuimd heeft zich omtrent zijn verplichtingen betreffende het oprichten van een gebouw te vergewissen;

Overwegende verder dat in de bevoegdheid van de rechter niet ligt te oordelen of de opgetrokken gebouwen van uit esthetisch oogpunt dienen goed of afgekeurd te worden en of ze op de straat zichtbaar zijn of niet;

Overwegende dientengevolge dat de verdenking lastens eerste beklagde bewezen is gebleven terwijl het feit lastens twee de beklagde gelegd zomin voor het Hof als voor de eerste rechter bewezen is geworden; dat de straf door de eerste rechter uitgesproken gepast voorkomt en dient behouden te worden met de gunst van de schorsing;

Dat de eerste rechter oordeelkundig ingegaan is op de besluiten van de burgerlijke partij en de afbraak van de wederrechtelijk opgerichte werkplaats binnen de termijn van zes maanden heeft bevolen;

Om deze redenen,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 juni 1935, 211 WBSV en toepassing makende van de wetsbepalingen door de eerste rechter ingeroepen en op deze terechtzitting door de Voorzitter opnieuw aangeduid;

Het Hof, wijzende op tegenspraak.

Ontvangt het beroep en er over beslissend.

Bevestigt het bestreden vonnis in al zijn beschikkingen;

Verwijst Lanaay in de kosten van beroep.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE MECHELEN

1e Kamer. — 23 februari 1959.

Voorzitter : M. Croonen.

Rechters : MM. Van de Wijer en Van Hoogenbemt.

Advocaten : Mrs. De Wachter en Houtekier.

Burgerlijke rechtsvordering. — Vonnis van schrapping. — Voor afstand van rechtsvordering is een bijzondere volmacht vereist. — Gevolgen der schrapping, ook ten aanzien van de verjaring.

Het vonnis, waarbij op verzoek van de raadsman van eiser een zaak van de rol wordt geschrapt, houdt geen stilzwijgende afstand, noch de verwerping van de rechtsvordering in. Uit de verklaring van de raadsman van eiser, dat de zaak geregeld werd, mag geen stilzwijgende afstand afgeleid worden, wanneer niet bewezen is, dat hij bijzondere volmacht had om die verklaring af te leggen.

Het vonnis van schrapping schorst alleen het geding, dat door partijen, hetzij bij nieuwe dagvaarding, hetzij bij dagstelling kan hernomen worden. Het stelt geen einde aan de stuiting der verjaring.

De Smedt t./R.M.Z.

Aangezien De Smedt Alfons, bij exploit van deurwaarder Robert Lombaert te Brussel dd. 25 januari 1958, in hoger beroep komt tegen een vonnis op tegenspraak gewezen door de heer Vrederechter van het kanton Puurs, dd. 19 december 1957, waarbij appellant veroordeeld wordt aan geïntimeerde te betalen de som van 9.775 frank met de verwijlrenten sedert de datum der afsluiting van het rekeninguittreksel en tot de kosten van het geding ;

Aangezien het beroep regelmatig is naar de vorm en de ontvankelijkheid ervan niet wordt betwist ;

Gezien in regelmatige vorm overgelegd, het vonnis waartegen beroep ;

Aangezien geïntimeerde, als oorspronkelijke eiseres, de huidige appellant, bij exploit van deurwaarder Ed. Abts te Mechelen, ll. 7 april 1949 voor de heer Vrederechter liet dagvaarden ten einde betaling te bekomen van 9.975 frank voor achterstallige bijdragen en bijlagen te vermeerderen met de verwijlrenten en de kosten van het geding ;

dat deze vordering ingesteld ter zitting van 21 april 1949 voor gezegde rechtsmacht, bij vonnis van 15 juni 1950 geschrapt werd van de rol omdat bij monde van eiser's raadsman verklaard werd dat de zaak geregeld was ;

Aangezien oorspronkelijke eiseres bij exploit van deurwaarder L. Borremans te Puurs dd. 12 oktober 1957, de appellant opnieuw liet dagvaarden voor dezelfde rechtsmacht in betaling van hetzelfde bedrag met zelfde aankleven en bij vonnis van 19 december 1957 de eis werd toegewezen ;

Aangezien appellant vooreerst laat gelden dat gezien bij vonnis van 15 juni 1950, de bij exploit van 6 april 1949 ingestelde eis, geschrapt werd omdat geïntimeerde ter zitting verklaarde dat de zaak geregeld was, de vordering van geïntimeerde te niet is gegaan, niet meer kan hernomen worden en dienvolgens de nieuwe eis ingesteld op 6 april 1949, onontvankelijk is ;

Aangezien deze stelling niet kan bijgetreden worden ; dat inderdaad de schrapping van de rol, uitgesproken op verzoek van de raadsman van een partij, niet als een stilzwijgende afstand van rechtsvordering kan worden aangezien, wanneer het, zoals in casu, niet bewezen is dat de raadsman speciaal gemachtigd was te verklaren dat de zaak geregeld werd ;

Aangezien door de schrapping, de eerste rechter niet definitief ontlast werd van de zaak en appellant geldig de zaak opnieuw kon inleiden hetzij door een nieuwe dagvaarding, hetzij door een dagstelling ;

Aangezien het middel van niet-ontvankelijkheid dan ook ongegrond is ;

Aangezien appellant verder de verjaring van de rechtsvordering inroept ;

dat hij hieromtrent laat gelden dat de driejarige verjaringstermijn voorzien door artikel 12 par. 1 al. 3 van de Besluitwet van 28 december 1944, gewijzigd door artikel 2 van de Besluitwet van 6 september 1946, een burgerlijke verjaringstermijn is, welke loopt vanaf de dag dat de bijdragen en bijlagen en verwijlrenten eisbaar zijn ;

dat alhoewel de verjaringstermijn gestuit werd door de dagvaarding van 6 april 1949, de verjaringstermijn opnieuw een aanvang heeft genomen na het vonnis van schrapping van 15 juni 1950 en er meer dan drie jaar verlopen zijn voor het instellen van de nieuwe eis ;

Aangezien ook dit middel ongegrond is ;

dat inderdaad op de dagvaarding van 6 april 1949, door de eerste rechter een vonnis werd gewezen waarbij op verzoek van de raadsman van geïntimeerde, de zaak van de rol werd geschrapt ;

dat zoals hoger reeds gezegd, deze schrapping geen afstand van rechtsvordering inhoudt, de eis ook niet verwerpt zodat het vonnis van schrapping alleen het geding schorst hetwelk door partijen kan hernomen worden ;

dat hieruit volgt dat het vonnis van schrapping dd. 15 juni 1950, geen einde heeft gesteld aan de stuiting van de verjaring en de verjaring niet is ingetreden ;

Aangezien appellant geen verweer laat gelden ten

gronde dat het vonnis a quo dientengevolge dient bekrachtigd;

Aangezien de beschikkingen van artikelen 2, 24, 34, 36, 37, 40, 41 der wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, werden nageleefd;

Om deze redenen,

De Rechtbank, zetelende in graad van hoger beroep, alle verdere en strijdige besluiten verwerpende, ontvangt het beroep en er recht op doende, verklaart het ongegrond; dienvolgens bekrachtigt het bestreden vonnis en verwijst appellant in de kosten van beroep.

NOOT: Verg. het in dit nummer opgenomen vonnis van de Vrederechter te Ekeren dd. 26 juni 1958.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE KORTRIJK

1e Kamer. — 21 februari 1959.

Voorzitter: M. Van Lerberghe.

Referendaris: M. Van de Kerckhove.

Advocaten: Mrs. Van der Straten en Van de Castele.

Koop en verkoop. — Vermelding van de datum van levering in een bestelbon, waarvan de algemene voorwaarden bepalen, dat elke opgegeven datum slechts approximatief is. — Bedrag van de schadevergoeding bij ontbinding van de verkoop van een genus.

Het in algemene verkoopsvoorwaarden opgenomen bevestiging, dat alle zelfs geschreven leveringstermijnen slechts als approximatief te beschouwen zijn, moet terzijde gesteld worden, wanneer in een bestelbon de leveringsdatum met de hand ingevuld werd.

Bij verkoop van een genus kan de koper, die de ontbinding vordert, alleen op de schade aanspraak maken, die het verschil vormt tussen de contractprijs en de prijs van de koopwaar op het tijdstip van de noodzakelijke vervanging, d.w.z. op het ogenblik, dat de koper weet, dat de verkoper niet zal leveren.

Vercammen t./N.V. Dakpannenkantoor Pottelberg.

Overwegende dat de koop-verkoopovereenkomst tussen partijen gesloten op 29 mei 1957 en waarbij eiser 10.750 gladde stenen tegen welbepaalde prijs kocht, te leveren rond 20 juni 1957, vaststaat;

Overwegende dat eiser aan verweerster wanprestatie verwijt door niet te leveren;

Overwegende dat verweerster betoogt niet te moeten leveren krachtens artikelen 3 en 4 der algemene verkoopsvoorwaarden, die elk, zelfs geschreven leveringstermijn approximatief stelt;

Overwegende dat de aanvaarde bestelbon als bijzondere voorwaarde, met de hand geschreven, voorziet; te verzenden rond 20 juni 1957; dat dergelijk uitdrukkelijk overeengekomen voorwaarde vanzelfsprekend derogeert aan de algemene voorwaarden (specialia generalibus derogant);

Overwegende dat een onvaste termijn vast wordt door de ingebrekestelling van eiser dd. 2 juli 1957, maar dat hier de invertoefstelling overbodig werd daar verweerster op 28 juni 1957 aan eiser liet weten dat de partij onbeschikbaar was, wat insluit dat de bestelling stilzittend werd aanvaard (verweerster verwijst in haar brief van 3 juli 1957 niet naar artikel 2 der algemene verkoopsvoorwaarden);

Overwegende dat partijen over een genus akkoord waren gekomen waaromtrent geen onbeschikbaarheid

bestaat, zodat verweerster wanprestatie pleegde door haar verbintenis tot levering niet na te komen en eiser gerechtigd is tegen haar de ontbinding te vorderen;

Overwegende echter dat eiser dit begin juli 1957 wist en hij zich onmiddellijk elders mocht en moest voorzien (Kluyskens, De Contracten, blz. 114 b en 115 a) wat hij blijkbaar niet deed;

Dat in dergelijk geval de koper, die de ontbinding vordert, geen hogere schadevergoeding bekomen kan dan het verschil tussen de contractprijs en de prijs van de waar op de dag der noodzakelijke vervanging, hier begin juli 1957 (eodem loco, blz. 115);

Overwegende dat deze prijs en dienvolgens het verschil niet vaststaat en deskundig onderzoek te dien einde nodig is;

Om deze redenen,

De Rechtbank, alle andere besluiten afwijzend, ontbindt ten nadele van verweerster de koop-verkoopovereenkomst van 29 mei 1957 en vooraleer over de eis tot schadevergoeding te wijzen, benoemt als deskundige dhr De Jaegere J.M., architect, E. Depraeterestraat 6, te Kortrijk, volgende opdracht: de gemiddelde marktprijs van de bestelde goederen bepalen tussen 1 en 15 juli 1957.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT

3e Kamer. — 24 januari 1959.

Voorzitter: M. Vleurinck.

Referendaris: M. Sabbe.

Advocaten: Mrs. Castille en Standaert.

1. Gewijsde. — Betekenis van een strafrechterlijke vrijpraak, omdat de feiten « niet genoegzaam bewezen zijn ».

2. Aanvaring. — Manoeuvres van het laatste ogenblik.

1. De kracht van gewijsde erga omnes van strafvonnissen geldt slechts ten aanzien van hetgeen zij beslissen.

Een vrijpraak van de telastegelegde feiten omdat zij op het ogenblik van de uitspraak « niet genoegzaam bewezen zijn » staat de beoordeling van dezelfde feiten door de burgerlijke rechter niet in de weg. Door aldus te vonnissen heeft de strafrechter het bestaan van de feiten in het onzekere gelaten en niet beslist, dat geen onvoorzichtigheid of nalatigheid aan de verdachte zou kunnen verweten worden. Dit klemt te meer wanneer de strafrechter niet over een inbreuk op een reglementaire bepaling te kennen had, die juist door de burgerlijke rechter als oorzaak der litigieuze schade wordt beschouwd.

2. Bij aanvaringen worden volgens de heersende rechtspraak manoeuvres van het laatste ogenblik niet als fouten aangemerkt.

De Vos en N.V. Cie Européenne d'Assurances des Marchandises t/ Kuipers.

Overwegende dat de eis voor doel heeft verweerder te horen veroordelen om aan eerste eiser te betalen, de som van 372.212 frank met de vergoedende interesten vanaf 10.8.1957 tot op de dag der dagvaarding en van dan af de gerechtelijke interesten, en aan tweede eiseres te betalen de som van 4.131 frank met de gerechtelijke interesten;

Overwegende dat eisers uiteenzetten dat op augustus 1957 het m.s. « Notre Dame » toebehorende aan eiser geladen met 100 T. zand, toebehorend aan de N.V. Nouvelles Sablières de Mol te Mol, de Schelde naar Frankrijk opvaarde toen, gekomen zijnde te Berchem-Oudenaarde, omstreeks 6.30 uur aan de bocht genaamd « Schijtersgat », de schipper verscheidene malen door het vereiste signaal zijn tegenwoordigheid te kennen gaf, zonder antwoord te krijgen; dat hij alsdan doorvaarde tot in het midden van de S bocht en daar hij aan zijn S.B. zijnde een droogte had, door de vereiste signalen liet kennen dat hij de bocht verder B.B. ging uitvaren; dat hij alsdan plots een tegenligger, het m.s. « Vios » van verweerder, ontwaarde en zijn signaal B.B. herhaalde; dat de « Vios » S.B. blies; dat de schipper van de « Notre Dame » achteruitsloeg maar niet kon beletten dat een aanvaring plaats had met de « Vios » die te snel vaarde (6 km. uur) dat het schip van eiser zonk;

Overwegende dat op 13 augustus 1957 partijen de heer Orlans als deskundige aanstelden met opdracht de schade te beschrijven en te ramen en zijn advies te geven over de verantwoordelijkheid;

Overwegende dat de deskundige op 2 mei 1958, zijn verslag opmaakte en besluit dat de schipper van de « Notre Dame » in de mogelijkheid was de aanwezigheid van de afvarende « Vios » vast te stellen maar dat hij verzuimd heeft de nodige voorzichtigheid aan te wenden om geen afvarende schepen te kruisen in de bocht: dat hij niet alleen zijn koers voortzette maar tevens het vaarwater over scheerde en versperde door de grote bocht op te eisen; dat de schipper van de « Vios » niet genoegzaam zijn vaart vertraagde in de bocht en niet alle middelen aanwendde om op laatste ogenblik mede te helpen om de aanvaring te voorkomen; dat 90 % der verantwoordelijkheid lastens de « Notre Dame » dient gelegd en 10 % lastens de « Vios »;

Overwegende dat de Politierechtbank van het kanton Oudenaarde bij vonnis dd. 14 april 1958 Devos Polydore, schipper van m.s. « Notre Dame » vrijspak van 5 verdenkingen, de feiten niet genoegzaam bewezen zijnde;

Overwegende dat eisers alle verantwoordelijkheid van eerste eiser ontkennen op grond van dit vonnis dat kracht van gewijsde heeft « ergo omnes »;

Overwegende dat inderdaad de strafvonnissen auto-reïteit of kracht van gewijsde hebben erga omnes voor hetgeen zij beslissen;

Overwegende dat waar het vonnis van de Politie-rechtbank beslist dat de feiten « niet genoegzaam bewezen zijn » op het ogenblik van dit vonnis, zulks niet uitsluit dat de burgerlijke rechtbanken er nog over zouden kennen; dat, alhoewel er onenigheid bestaat onder de rechtsgeleerden en de rechtspraak, deze Rechtbank de mening is toegedaan zoals Kluyskens in zijn Beginselen van Burgerlijk recht T.I. n° 326, dat de strafrechter het bestaan van de feiten in het onzekere heeft gelaten en derhalve zijn vonnis niet als een exceptie van rechterlijk gewijsde kan gelden; het strafvonnis verklaart hier inderdaad hoe genaamd niet dat geen onvoorzichtigheid of nalatigheid aan de betichte zou kunnen verweten worden (P.B. v° acquittement n° 328; Timmermans B.J. 1883 blz. 165-168; Oudenaarde 16 jan. 1874 pas. 1874 - 3 - 94; Vrederecht Borgerhout 1 april 1892; Cloes et Bon can XL 814; Parijs 28 nov. 1930 Gaz.pal. 16 jan. 1931; Brussel 28 jan. 1933, rev.acc. nov. 1933, 214 en noot; Hrb. St.-Niklaas 20 juni 1939 R.W. 1939-40, 693);

Overwegende dat daarenboven dient vastgesteld, quod abundat, dat de strafrechter niet te kennen

had over art. 17 § 10 van het reglement hetwelk alhier weerhouden wordt;

Overwegende dat het blijkt dat toen het schip « Vios » de bocht inging (positie 5 vlgs. verklaring van de schipper van « Notre Dame ») het schip « Notre Dame » zich bevond in positie 2 (cfr. kaart op schaal bij verslag gevoegd);

Overwegende dat, rekening houdende met de wederzijdse snelheid der schepen, 3 km. uur voor « Notre Dame » en 6 km. uur voor de « Vios », met moet besluiten dat, wanneer de « Vios » op 300 m. van zijn positie 3 was de « Notre Dame » op 150 m. van zijn positie 2 was;

Overwegende dat alsdan de « Notre Dame » hoe genaamd niet in de bocht was, integendeel 100 m. ervan en de « Vios » kon waarnemen door de vaarvlag; dat in deze omstandigheden de « Notre Dame » aan de « Vios » de prioriteit moest geven voorzien door artikel 17/10 van het reglement en zich gaande houden vóór de bocht;

Overwegende dat de manoeuvres van het laatste ogenblik die volgens de deskundige hadden kunnen genomen worden door de « Vios » niet dienen weerhouden te worden als een fout volgens de heersende rechtspraak;

Overwegende dat de schade niet betwist is;

Om deze redenen :

De Rechtbank,

Alle meerdere en tegenstrijdige besluiten verwerpende ;

Verwerpt de eis als ongegrond;

Vonnissende op de tegeneis, veroordeelt eiser De Vos om aan verweerder Kuypers te betalen de som van 17.192 fr. meer de vergoedende intresten sedert 10.8. 1957, tot op de dag der dagvaarding en van dan af de gerechtelijke interesten;

Laat de kosten ten laste van de eiser De Vos Polydore.

VREDEGERECHT TE EKEREN

26 juni 1958.

Rechter : M. H. Aerts.

Advocaten : Mrs. Van der Straten en Imler.

Burgerlijke rechtsvordering. — Gevolgen van een ambtshalve schrapping ten aanzien van de procedure en de verjaring.

Een ambtshalve schrapping van een zaak is een maatregel van invendige orde, waardoor het geding niet beëindigd wordt.

Een dergelijke schrapping heeft geen invloed op de verjaring, die opgeschort blijft tijdens het ahangig zijn van het geding. Het is niet zozeer de dagvaarding als wel het bij de dagvaarding ingeleide geding, dat de verjaring stuit.

R.M.Z. t./Moeskops.

Overwegende dat de eis strekt tot veroordeling van verweerder om ten titel van vervallen bijdragen en vermeerderingen aan aanlegger te betalen: 1) een som van 6.643 fr.; 2) een intrest van 12 % 's jaars vanaf 8-2-1954 tot op de dag der betaling der verschuldigde sommen en 3) de gedingskosten, ingemin-

derd en onder voorbehoud van alle andere aan aanlegger verschuldigde sommen; verder het te vellen vonnis uitvoerbaar te horen verklaren niettegenstaande alle verhaal en zonder borg.

Overwegende dat aanlegger aanvoert dat verweerder hem uit hoofde van bijdragen en vermeerderingen van bijdragen voor maatschappelijke zekerheid volgens aan hoofde der inleidende dagvaarding overgeschreven rekening de som van 6.643 fr. verschuldigd blijft; dat een intrest van verwijl verschuldigd is van 12 % 's jaars te rekenen op de achterstallige bijdragen en toegepaste vermeerderingen vanaf 8-2-54 tot op de dag der volledige betaling; dat hij, aanlegger, uitdrukkelijk voorbehoud maakt voor de door verweerder verschuldigde bijdragen en vermeerderingen van bijdragen betreffende de op het 2e kwartaal 1952 volgende kwartalen; dat in deze zaak reeds werd gedagvaard bij akte van 8-4-54, doch dat deze ambtshalve geschrapt werd door dhr Vrederechter van Ekeren in de loop van het jaar 1956;

Overwegende dat verweerder de niet-ontvankelijkheid van de eis van aanleggers opwerpt wegens verjaring;

Overwegende dat wij deze stelling niet kunnen bijtreden;

Overwegende dat aanlegger verweerder voor deze rechtszetel bij exploit van 8-4-54 heeft gedagvaard; dat de zaak op verzoek van aanlegger verschillende malen werd uitgesteld tot zij ter zitting van 22-11-56 ambtshalve geschrapt werd;

Dat de kwestige bedragen betrekking hebben op het eerste en tweede kwartaal 1952;

Dat de verjaring van 3 jaar welke ter zake toepasselijk is gestuit werd door de dagvaarding van 8-4-54; dat deze verjaring hangende het geding steeds opgeschort is gebleven vermits niet zo zeer de dagvaarding zelf als wel het geding waarvoor de dagvaarding ingeleid werd de verjaring stuit;

Dat geen nieuwe verjaring een aanvang heeft genomen omdat het bij dagvaarding van 8-4-54 ingeleid geding niet beëindigd werd, vermits een ambtshalve schrapping uitsluitend en alleen een maatregel van inwendige orde is; waardoor geen einde aan het geding werd gesteld;

Dat aanleggers vordering derhalve niet verjaard is en bijgevolg ontvankelijk.

NOOT: Verg. het in dit nummer opgenomen vonnis van de Rechtbank te Mechelen d.d. 23 februari 1959, alsmede Rechtbank Antwerpen 26 november 1953, R.W. 1953-54, 1635. Zie verder Pierret, Précis de la Procédure devant le juge de paix, 1957, nrs. 101 en 207.

De vraag kan gesteld worden, of de bij de wet van 25 november 1889 opgelegde verplichting aan de vrederechters om een rol te houden al dan niet van zuiver fiscale betekenis is. Verg. o.a. in dit verband Braas, Précis de Procédure civile, t. II, nr. 1343; Cass. 26 september 1929, Pas. I 1929, 344; 23 april 1931, Pas. I, 1931, 142; 4 oktober 1934, Pas. I, 1935, 6; 19 januari 1950, Pas. I, 1950, 327 en de daaronder afgedrukte noot van R.H.

ARBEIDSGERECHT VAN BEROEP TE BRUGGE

Werkliedenkamer. — 23 maart 1959.

Voorzitter: M. A. Van Rollegheem.
Advocaten: Mrs. A. Claes en Cottijn.

1. Ontvankelijkheid van beroep. — Vonnis dat de gedingbeslissende eed opdraagt in ondergeschikte orde.
2. Opzegging. — Bewijs door verklaring opgenomen in C4 formulier voor werklozensteun.

Het vonnis dat de gedingbeslissende eed opdraagt is noch voorbereidend noch interlocutoir, zodat art. 45 der wet op de werkrechtshandelingen op een dergelijk vonnis niet toepasselijk is.

Wanneer de gedingbeslissende eed slechts in ondergeschikte orde opgedragen werd, is beroep mogelijk tegen het vonnis dat het hoofdzakelijk verweer afwijst en de gedingbeslissende eed oplegt.

Het formulier C 4 opgemaakt door de patroon en afgegeven aan de werkmans zoals opgelegd door de Dienst van Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid, kan o.m. vermelden dat aan de werkmans de door de wet voorziene opzegging gegeven werd. Zo deze het formulier in ontvangst neemt en er gebruik van maakt zonder enig protest, of voorbehoud, is hij er niet meer toe gerechtigd de inhoud ervan te betwisten.

Deleye t/ Van Heesen.

I. Over de ontvankelijkheid van het beroep:

Overwegende dat geïntimeerde bij toepassing van het artikel 45 van de organieke wet over de arbeidsgerechten besluit tot de onontvankelijkheid van het beroep;

Overwegende dat voornoemd artikel 45 in alinea 2 bepaalt dat het beroep tegen voorbereidende of interlocutoire vonnissen slechts ontvankelijk is na het eindvonnis en te zamen met dit laatste;

Overwegende dat een voorbereidend vonnis dit is dat uitgesproken wordt om wille van het onderzoek van de zaak en beoogt de zaak in staat te stellen ten einde er definitief over te kunnen oordelen; (R.P. D.B.: Verbo: Appel en matière civile et commerciale: nr 72);

Overwegende dat het interlocutoir vonnis dit is dat een bewijs of een onderzoek, dat een vooroordeel over de grond van de zaak vormt, beveelt; (Ibidem: nr 82);

Overwegende dat het onderscheid tussen voorbereidende en interlocutoire vonnissen niet duidelijk omlijnd is en dikwijls een zeer kiese kwestie is; dat in principe alleen het beschikkend gedeelte van het vonnis moet nagegaan worden om uit te maken of de eerste rechter zijn inzichten omtrent de grond van het geschil heeft laten kennen dan wel of hij zich beperkt heeft tot een loutere maatregel van onderzoek, onder voorbehoud van alle rechten van beide partijen; dat dit ter zake niet dienend is daar krachtens voornoemde wettekst het beroep tegen beide soorten vonnissen onontvankelijk is;

Overwegende dat evenwel dit vonnis noch voorbereidend noch interlocutoir is; dat een vonnis dat de gedingbeslissende eed opdraagt incidenteel is; (De Page: deel III nr 1.056); dat een vonnis, dat gewezen wordt op incident, het lot van het eindvonnis, wat de ontvankelijkheid van het beroep aangaat, volgt; (A.P.

R.: Trefwoord: Beroep in burgerlijke zaken en in zaken van koophandel: nr 103);

Overwegende dat thans nader de ontvankelijkheid dient onderzocht te worden in verband met de aard van de litisdecisoire of gedingbeslissende eed;

Overwegende dat blijkt uit de procedure voor de eerste rechter dat appellant de gedingbeslissende eed, wat de opzeggingsvergoeding aangaat, aan de tegenpartij opdroeg, doch dat hij zulks deed in bijkomende orde;

Overwegende dat het opdragen of terugwijzen van de gedingbeslissende eed een bij de wet bepaald geval van impliciete afstand van het recht om beroep in te stellen is; (Burgerlijk Wetboek: artikel 1363);

Overwegende dat daaruit volgt dat het vonnis, geveld op het aannemen of weigeren van de eed, niet vatbaar is voor beroep vanwege de partij, die de eed opdroeg of terugwees; (Verbreking dd. 13 maart 1930 in Pas.: 1930 - 1 - 161);

Overwegende dat nochtans dit vonnis wel vatbaar is voor beroep in de mate dat het een van de partijen benadeelt en dat dit het geval is wanneer de gedingbeslissende eed slechts in ondergeschikte orde opgedragen werd; (Brussel dd. 1 juli 1925 in Pas.: 1925 - I - 129) hetgeen in specie het geval is;

Overwegende dat uit dit alles blijkt dat het vonnis wel degelijk vatbaar is voor beroep;

Overwegende dat, daar waar het ingesteld werd in de vorm en binnen de termijn door de wet voorzien, het beroep als ontvankelijk voorkomt;

II. Over de opzegging:

Overwegende dat het formulier C4, opgemaakt door de patroon, meldt dat de opzeggingstermijn loopt van 16 juni tot 28 juni 1958;

Overwegende dat het C4 steeds de patroon bindt en tegen hem bewijs vormt van de meldingen er in bevat op voorwaarde natuurlijk dat hij bekend het stuk te hebben ingevuld en ondertekend;

Overwegende dat, zo de arbeider het stuk in ontvangst neemt zonder protest en het daarenboven aan de bevoegde diensten afgeeft, eveneens zonder enig voorbehoud, mag aanvaard worden dat hij met de inhoud van het C4 instemt;

Overwegende dat aannemen dat de arbeider, die dit C4 in ontvangst neemt, er gebruik van maakt en er gebruik laat van maken zonder enig protest noch voorbehoud, noch gerechtigd zou zijn de inhoud ervan te betwisten tot rechtsonzekerheid zou aanleiding geven;

Overwegende dat dit gedeelte van de eis dan ook als ongegrond voorkomt en dat de eerste rechter ten onrechte de besluiten van appellant, zoals deze in hoofddeel genomen werden, afwees;

NOOT: Zie het vonnis van de werkrechtshoofdraden te Brugge dd. 10 maart 1958 in Journal des Tribunaux 1958, p. 694, betreffende de waarde van het C4 formulier.

NERLANDSE RECHTSpraak

GERECHTSHOF TE AMSTERDAM

4e kamer. — 3e april 1959.

Voorzitter: M. Van Schaeck Nathon.

Raadsheren: MM. Cleveringa en

Ridder van der Does de Bye.

Advocaten: Mr K. Jansma t/ Mr S. Roest Crollius

Terugvordering van onverschuldigd uitbetaalde vergoedingen door de Belgische Schatkist ingevolge de Duitse verordening van 6 september 1940 (Bormscommissie). — Terugvordering tegenover Belg verblijvende in Nederland. — Bevoegdheid van de Nederlandse rechter.

De Nederlandse rechter is bevoegd een Belg, die in in Nederland gevestigd is, te veroordelen om aan de Belgische Staat de vergoedingen terug te betalen, die hem waren uitgekeerd geworden door de Belgische Schatkist ingevolge de Duitse verordening van 6 september 1940 (Bormscommissie).

Het heeft geen belang dat deze vordering ingesteld is geworden door de Belgische Staat als rechtspersoon, vertegenwoordigd door de Minister van Financiën en niet door het Beheer van registratie en domeinen, aan hetwelk, krachtens de besluitwet van 20 september 1945, opdracht werd gegeven deze bedragen in te vorderen. Deze bevoegdheid verleend aan het Beheer der registratie en domeinen is enkel van proces-rechtelijke aard en heeft enkel territoriale werking.

Het gaat niet op de onbevoegdheid van de Nederlandse rechter op te werpen omdat het hier een schuldvordering zou gelden van publiekrechtelijke aard; de Nederlandse rechterlijke macht is bevoegd om te oordelen over alle geschillen betreffende schuldvorderingen zowel van publiekrechtelijke als van privaatrechtelijke aard, behalve wanneer aan een speciale instantie een bijzondere bevoegdheid verleend werd. De veroordeling tot terugbetaling van de gevorderde sommen is trouwens declaratoir en niet constitutief.

De Nederlandse rechter is bevoegd om de Duitse verordening, die op 6 september 1940 werd uitgevaardigd in het Belgisch bezet gebied, te toetsen aan het volkenrecht en te verklaren dat deze verordening ongeoorloofd was en in strijd met art. 43 van het Verdrag van Den Haag van 1907. De betalingen die door de Belgische Schatkist gedaan werden ingevolge de Duitse verordening van 6 september 1940 waren reeds van aanvang af onverschuldigd en de terugvordering ervan heeft niet een zodanig publiekrechtelijk of politiek karakter dat het volkenrecht er zich tegen verzet dat de vordering bij een rechter buiten België wordt ingesteld. Integendeel de Interallied Declaration van Londen van 5 januari 1943 heeft de bedoeling gehad dat de verbonden landen elkaar onderlinge hulp en bijstand zouden verstrekken tegen alle onrechtmatig optreden van de gemeenschappelijke vijand.

Het heeft geen belang dat de Belgische besluitwet van 10 januari 1941 voorziet dat de maatregelen van de bezetter genomen in het bezette gebied afgeschaft worden naarmate de bevrijding van het Belgisch grondgebied, daar de uitbetaling van de vergoeding ingevolge de verordening van 6 september 1940 ab ovo nietig was en de terugwerkende kracht die aan

de maatregel gegeven werd is niet in strijd met de Nederlandse openbare orde.

Tenslotte is ook de terugvordering van de uitgekeerde vergoedingen niet in strijd met het asylnrecht, daar dit asylnrecht niet de bedoeling heeft om de uitgeweken vreemdeling tegen rechtmatige aanspraken in rechte te vrijwaren.

A. Fornier t/de Belgische Staat.

Gehoord partijen;

Gezien de stukken, waaronder de grosse van een op 17 juni 1958 door de Arrondissements-Rechtbank te Amsterdam, Eerste Kamer B, tussen partijen gewezen vonnis;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat het Hof ten deze verwijst naar de inhoud van voormeld vonnis en van de overige processtukken, waaraan het navolgende wordt ontleend.

Nadat geïntimeerde met toestemming van de President van de Arrondissements-Rechtbank te Haarlem op 2 april 1957 ten laste van appellant conservatoir beslag had doen leggen op een huis en erf aan de Zandvoortselaan nr 178 te Heemstede, kadastraal bekend gemeente Heemstede, sectie B, Nr 3974, vorderde hij bij introductieve dagvaarding dd. 3 april 1957 — bij welk exploit onder meer dit beslag aan appellant werd betekend — en daarmede overeenstemmende conclusie van eis, dat de Rechtbank te Amsterdam bij vonnis, uitvoerbaar bij voorraad, appellant zou veroordelen om tegen behoorlijk bewijs van kwijting aan geïntimeerde te betalen in hoofdsom Belg. fr. 694.075,— of de tegenwaarde daarvan in Nederlands courant en de lopende rente, vanaf na te melden uitbetaling tot 1 april 1957 bedragende Belg. fr. 468.926,30 of de tegenwaarde daarvan in Nederlands courant, met de rente naar 5 % 's jaars vanaf de dag der dagvaarding tot die der voldoening, en voorts: dat de Rechtbank van waarde zou verklaren voormeld conservatoir beslag, alles kosten rechtens.

Tot grondslag van deze vordering stelde geïntimeerde onder meer:

Bij verordening van 6 september 1940 heeft de toenmalige Duitse militaire bevelhebber in België en Noord-Frankrijk te Brussel bepaald, dat aan hen die uit hoofde van hun loyale houding als Belgen tegenover de Duitse bezettende overheid gedurende de bezetting van België in de jaren 1914-1918 aangenomen, waren vervolgd en daardoor schade hadden geleden, deze schade ten laste van het vermogen van de Belgische Staat vergoed moest worden, zulks uit overweging dat «de Duitse eer eist dat het geschonden recht hersteld wordt». Een ingestelde commissie, die ingevolge deze verordening en een uitvoeringsverordening van dezelfde datum tot taak kreeg de vorenbedoelde schadevergoedingen vast te stellen, heeft daarna aan appellant een schadevergoeding ten bedrage van Belg. fr. 694.075,— toegekend en het Ministerie van Financiën te Brussel opgedragen dit bedrag aan appellant uit te betalen, waaraan dit Ministerie, daartoe gedwongen door voren genoemde verordeningen, in 1942 heeft voldaan. Voren genoemde verordeningen waren evenwel nietig en onverbindend als in strijd met het volkenrecht en met ook Duitsland bindende reglementen en tractaten, en zij waren onbevoegdlijk uitgevaardigd. Dit brengt mede, dat de Belgische Staat het bedrag ad Belg. fr. 694.075,— onverschuldigd aan appellant heeft betaald. Dit laatste vloeit trouwens ook hieruit voort, dat het aangaan en het aanvaarden van een verplichting van de Belgische Staat als bedoeld in de verordening van

6 september 1940, en het doen en het aanvaarden van de betaling zelf in de hiervoor vermelde omstandigheden in strijd waren met de openbare orde en de goede zeden. Dientengevolge heeft appellant voren genoemd bedrag te kwader trouw ontvangen en moet hij ook de interesten daarover vanaf de dag van ontvangst restitueren. Voorts heeft de Belgische wettige regering te Londen bij Besluitwet van 10 januari 1941 alle door haar te geven besluitwetten verbindend voor het gehele gebied van het Koninkrijk verklaard; bij Besluitwet van dezelfde datum alle daden van beschikking over vermogen van de Belgische Staat door de bezettende overheid nietig verklaard, tenzij zij betrekking hadden op een normaal beheer — waarvan ter zake van bovenbedoelde betaling aan appellant geen sprake was —, met bepaling dat van hen die ingevolge zodanige beschikking iets hadden ontvangen het ontvangene zou kunnen worden teruggevorderd; en ten slotte bij Besluitwet van 2 juni 1944, gewijzigd bij Wet van 13 februari 1948, bepaald, dat ieder die ingevolge de verordening van 6 september 1940 enigerlei uitkering had ontvangen verplicht was deze uitkering, vermeerderd met de wettelijke rente — in Op grond van de mij door den Opperbevelhebber van België bedragende 4½ % 's jaars — vanaf de dag van ontvangst aan de Staat terug te betalen.

Bij conclusie van antwoord stelde appellant, voor zover thans nog van belang, dat de Nederlandse rechter onbevoegd was, van de ingestelde vordering kennis te nemen, omdat deze niet betrekking heeft op een privaatrechtelijk geschil en tevens omdat volgens het Volkenrecht een Nederlandse rechter niet kan oordelen over een geschil tussen een vreemde staat en een zijner onderdanen, te minder wanneer dat geschil, gelijk in het onderhavige geval, van zuiver politieke aard is en het vorderingsrecht van geïntimeerde zijn grondslag vindt in een Belgische publiekrechtelijke maatregel, waarbij de Staat als gezagsdrager, krachtens zijn eigen soevereiniteit, zich zelf een recht heeft toegekend. Appellant erkende krachtens de vorenvermelde verordening van 6 september 1940 uit het vermogen van de Belgische Staat een bedrag van Belg. fr. 694.075,— te hebben ontvangen, maar deze verordening was naar regelen van volkenrecht rechtsgeldig tot stand gekomen, en ook los daarvan ontving appellant meergenoemd bedrag niet onverschuldigd, daar hem — zoals appellant te bewijzen aanbood — in of omstreeks 1919 opzettelijk schade tot een veel hoger bedrag was berokkend door plundering en vernieling van zijn bezittingen, welke door de Belgische Staat was veroorzaakt, aangemoedigd en toegestaan, althans niet voorkomen, hoewel zulks binnen de macht en de plicht van de Staat lag. De Belgische Staat was dus aansprakelijk voor deze schade, en het toekennen en de aanneming van een vergoeding van die schade is niet in strijd met de openbare orde en goede zeden, ook niet met de Nederlandse openbare orde, terwijl de verordeningen van 6 september 1940 het recht op deze vergoeding niet creëerde, maar slechts de wijze van berekening van de schade aangaf. Voorts stelde appellant, dat de Belgische Besluitwet van 10 januari 1941 eerst van kracht zou worden naarmate het Belgisch grondgebied zou zijn bevrijd («au fur et à mesure de la libération du territoire»), en dat hij meergemeld bedrag reeds had ontvangen vóórdat zulks het geval was, terwijl de Besluitwetten van 10 januari 1941 geen terugwerkende kracht hadden. Op die grond kon de Besluitwet van 2 juni ook niet tot terugbetaling verplichten, nu het ten processe bedoelde bedrag krachtens een als bindend aanvaarde verordening was betaald. Ook zou toewijzing van de ingestelde vordering in strijd zijn met het in Nederland geldende asylnrecht. In ieder

geval was de gevorderde interest vanaf 1944, in plaats van vanaf de dag van de dagvaarding, in strijd met de Nederlandse openbare orde en bovendien verjaard. Op deze en andere gronden concludeerde appelland, dat de Rechtbank zich onbevoegd zou verklaren van de ingestelde vordering kennis te nemen dan wel geïntimeerde niet ontvankelijk zou verklaren in zijn vordering of hem die vordering zou ontzeggen, kosten rechtens.

Bij conclusie van repliek persisteerde geïntimeerde bij zijn vordering, onder overlegging van talrijke bescheiden en subsidiair aanbod van bewijs. Bij conclusie van dupliek handhaafde appelland eveneens zijn standpunt en legde hij één stuk over.

Nadat partijen vervolgens de zaak hadden doen bepleiten bij gelegenheid waarvan geïntimeerde nog enige stukken in geding bracht, wees de Rechtbank bij haar vonnis dd. 17 juni 1958, op gronden die voor zoveel nodig hieronder nader ter sprake zullen komen, de door geïntimeerde ingestelde vordering in zover toe, dat zij appelland veroordeelde om tegen behoorlijk bewijs van kwijting aan geïntimeerde te betalen de som van Belg. fr. 694.075,—, of de tegenwaarde daarvan in Nederlands courant op de dag van betaling, vermeerderd met de interesten van dat bedrag ad 4½ % 's jaars vanaf de dag der uitbetaling tot de dag der voldoening; haar vonnis tot zover uitvoerbaar bij voorraad verklaarde, het bij dagvaarding betekende beslag van waarde verklaarde en appelland in de proceskosten verwees.

Appelland kwam bij exploit dd. 18 juli 1958 van dit vonnis in hoger beroep en vorderde bij dat exploit, dat het Hof het vonnis zou vernietigen en geïntimeerde niet ontvankelijk zou verklaren in zijn vordering, althans hem die zou ontzeggen, kosten rechtens.

Bij memorie wierp hij zeven grieven tegen het vonnis op en concludeerde, mede onder verwijzing naar al het door hem in eerste aanleg gestelde en betoogde, tot vernietiging van het vonnis, tot onbevoegdverklaring om van de door geïntimeerde ingestelde vordering kennis te nemen en tot niet ontvankelijkverklaring, althans ontzegging van deze vordering, kosten rechtens.

Bij memorie van antwoord heeft geïntimeerde de opgeworpen grieven bestreden en onder productie van verdere bescheiden geconcludeerd tot afwijzing van het hoger beroep en tot bekrachtiging van voormeld vonnis, kosten rechtens.

Nadat partijen de zaak vervolgens voor den Hove hebben doen bepleiten, appelland door Mr K. Jansma, advocaat te Amsterdam, en geïntimeerde door Mr S. Roest Crollius, advocaat te 's-Gravenhage, zijn de stukken overgelegd voor het wijzen van arrest.

Ten aanzien van het recht :

1. Overwegende, dat het navolgende kan worden vastgesteld, casu quo als enerzijds gesteld en anderzijds niet of onvoldoende betwist tussen partijen is komen vast te staan :

dat appelland, die steeds van Belgische nationaliteit is geweest, tijdens de eerste wereldoorlog lid van de Raad van Vlaanderen is geweest en hoogleraar aan de Universiteit te Gent, nadat deze door de Duitse bezettende macht was vervlaamst;

dat appelland na de bevrijding van België in 1918 naar Nederland is uitgeweken en vervolgens in België ter zake van zijn gedrag gedurende de bezetting van België door Duitsland bij verstek tot straf is veroordeeld;

dat in 1919 zijn woning en hetgeen zich daarin

bevond zijn geplunderd en eigendommen van hem zijn vernield;

dat tijdens de tweede bezetting van België door de Duitse troepen in de tweede wereldoorlog de Duitse militaire bevelhebber van België en Noord-Frankrijk te Brussel op 6 september 1940 een verordening heeft uitgevaardigd, welke als volgt luidt :

« Verordening houdende rechtsherstel voor diegenen, die in België vervolgd werden wegens samenwerking met de Duitse Bezettende Overheid, gedurende den oorlog 1914-1918, (Herstelverordening) van 6 september 1940.

Onrecht eischt herstel.

Inwoners van dit land hebben gedurende den oorlog van 1914-1918 een loyale houding tegenover de Duitse bezettende overheid aangenomen en hebben de door haar getroffen maatregelen opgevolgd. Uit dien hoofde werden zij door den Staat en door zekere delen van de bevolking vervolgd. Zij liepen terdoodveroordeelingen, dwangarbeid- en gevangenisstraffen op, en hadden eerroof, plundering, brandstichting, ontvreemding van goederen, broodroof, evenals lichamelijke en geestelijke kwellingen te verduren. Dit gebeurde, hoewel de maatregelen door de Duitse Bezettende Overheid in overeenstemming met het geldend volkenrecht werden getroffen en derhalve wettig waren. Zoowel toen als nu, moesten zij in dezelfde mate als de Belgische wetten nageleefd worden. Daarom waren de daden door de vervolgd gesteld niet onrechtmatig.

De Duitse eer eischt dat het geschonden recht hersteld worde.

het Leger verleende volmacht, tref ik derhalve voor België de hiernavolgende verordening :

Artikel I.

Schade aan de ten onrechte vervolgd betrokken, in hun eer en vrijheid, lijf en leven, geld en goed of in hun andere belangen, wordt hersteld.

Artikel II.

Een commissie, onder voorzitterschap van Dr. A. Borms, wordt als onafhankelijk orgaan der Belgische Overheid belast met de uitvoering van vorenstaande herstelbepaling. De leden dezer commissie vervullen hun opdracht als ereambt.

Artikel III.

Nadere bepalingen tot uitvoering van deze verordening zullen bij afzonderlijke verordening worden uitgevaardigd. »

dat evengenoemde militaire bevelhebber in een op 7 september 1940 bekend gemaakte verordening « tot uitvoering van de Herstelverordening van 6 september 1940 » onder meer in paragraaf 9 heeft bepaald, dat de uitgaven van het herstel zouden vallen ten laste van de Belgische Staat;

dat de in artikel II van de herstelverordening van 6 september 1940 bedoelde commissie bij beschikking d.d. 19 februari 1942 aan appelland een bedrag van Belg. frs. 650.000 heeft toegekend, welke som hem ten laste van de Belgische Staat op 9 maart 1942 is uitbetaald, terwijl hem naderhand in 1942 nog een bedrag van Belg. frs. 44.075 is toegekend, welke som hem op 23 december 1942 ten laste van de Belgische Staat is uitbetaald;

dat de Belgische regering te Londen bij Besluitwet van 10 januari 1941, bekend gemaakt in het Belgische Staatsblad van 25 februari 1941, onder meer heeft bepaald, dat naarmate de bevrijding van het (Belgisch) grondgebied de door de bezettende overheid genomen maatregelen van rechtswege zouden zijn afgeschaft en dat deze Besluitwet in werking zou treden op de dag waarop zij in het Staatsblad zou zijn bekend gemaakt;

dat de Belgische regering te Londen bij een tweede

Besluitwet van 10 januari 1941, hierna te noemen de tweede Besluitwet van 10 januari 1941, eveneens bekend gemaakt in het Belgisch Staatsblad van 25 februari 1941, onder meer in de artikelen 1 en 3 heeft bepaald, dat alle daden houdende beschikking (of in pandgeving) van roerende of onroerende goederen toebehorende aan de Staat en waarop de vijand beslag heeft gelegd of doen leggen sinds 10 mei 1940, zijn nietig en van onwaarde, tenzij zij betrekking hebben op een normaal beheer; dat deze goederen van iedere bezitter kunnen worden teruggeëist, zomede dat ook deze Besluitwet in werking treedt op de dag waarop zijn in het Staatsblad zou zijn bekend gemaakt;

dat de Belgische Regering te Londen bij een Besluitwet van 2 juni 1944 — waarvan de datum van publicatie niet is gesteld, maar die blijkens «Servais et Mechelynck, Les codes et les lois spéciales les plus usuelles en vigueur en Belgique» deel I pagina 898 is bekend gemaakt in het Belgische Staatsblad van 4 september (1944) — onder meer heeft bepaald, dat ieder, die ingevolge bovenvermelde Duitse verordeningen van 6 september 1940 direct of indirect een geldsom of een geldwaarde had ontvangen, het ontvangen, vermeerderd met de wettelijke rente sedert de dag van ontvangst — welke wettelijke rente in België 4½ % 's jaars bedraagt — moest restitueren; dat rechtsoverdrachten, op deze Besluitwet gegrond, niet meer zouden kunnen worden ingesteld na verloop van drie jaren sedert de algehele bevrijding van het gehele Belgische grondgebied; dat deze Besluitwet in werking trad op de dag waarop zij in het Belgisch Staatsblad zou zijn bekend gemaakt;

dat bij Besluit van de Regent van 18 september 1945, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 12 oktober 1945, de datum van de volkomen bevrijding van het Belgisch grondgebied op 15 februari 1945 is vastgesteld;

dat bij een Besluitwet van 20 september 1945, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 21 oktober 1945, is bepaald, dat vorderingen tot teruggave van geldsommen of geldwaarden uit hoofde van de Besluitwet van 2 juni 1944 door het bestuur der registratie en domeinen na aanmaning worden aanhangig gemaakt bij de President van de Rechtbank van de woonplaats van de schuldenaar en (volgens een Besluitwet van 15 maart 1945) bij de President van de Rechtbank te Brussel, indien de schuldenaar geen bekende woon- of verblijfplaats in België heeft, en dat de bevoegde President na verhoor, althans behoorlijke oproeping van de schuldenaar uitspraak doet en bij toewijzing der vordering op het verzoekschrift van de eisende partij een bevel tot betaling stelt, terwijl hij bij ernstige betwisting het bestuur der registratie en domeinen zal verzoeken zich tot de bevoegde Rechtbank te wenden;

dat bij een wet van 13 februari 1948, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 14 februari 1948 — derhalve vóór dat drie jaren na de bevrijding van het gehele Belgische grondgebied waren verstreken — onder meer is bepaald, dat de rechtsoverdrachten, die uit de toepassing van de Besluitwet van 2 juni 1944 zouden kunnen voortvloeien, konden worden ingediend tot een bij Koninklijk Besluit vast te stellen datum;

2. Overwegende, dat de gronden waarop de Rechtbank haar beslissing deed steunen als volgt kunnen worden samengevat:

Daar de eis van geïntimeerde tot voorwerp heeft een schuldvordering en bij artikel 2 van de Wet op de Rechterlijke Organisatie de kennisneming en de beslissing van geschillen over schuldverdragen, ongeacht of deze voortspuiten uit een privaatrechtelijke

dan wel uit een publiekrechtelijke verhouding, aan de rechterlijke macht is opgedragen, staat juistgenoemd artikel 2 niet aan de bevoegdheid van de Rechtbank om over de onderhavige vordering te beslissen in de weg. Wat het op artikel 13a Wet Algemene Bepalingen gegronde verweer van appellant betreft, dat een Nederlandse rechter niet kan oordelen over een geschil tussen een vreemde staat en een zijner onderdanen, moet worden opgemerkt, dat geïntimeerde haar vordering op 3 gronden heeft gebaseerd, te weten 1. op de niet-rechtsgeldigheid van de verordeningen van 6 september 1940; 2. op de in de tweede Besluitwet van 10 januari 1941 geregelde nietigheid; 3. op de Besluitwet van 2 juni 1944, waarin de onderhavige vordering nader is geregeld. De vordering van appellant is nu in haar sub 1 en 2 genoemde gronden in wezen een *condictio indebiti* en in zover van civielrechtelijke aard. Geïntimeerde heeft daarop echter laten volgen de zoëven sub 3 genoemde grondslag, waarop de vordering rechtstreeks is gegrond, maar volgens deze grondslag — te weten de Besluitwet van 2 juni 1944 — is appellant tot teruggave van het ontvangene verplicht vermits appellant de Belgische nationaliteit bezit en zijn rechtsverhouding tot geïntimeerde uit hoofde van de ten processe bedoelde uitkering door Belgisch recht wordt beheerst. Dit is niet anders doordat appellant niet in België woont, omdat de Besluitwet van 2 juni 1944 noch naar haar tekst, noch volgens haar inhoud in haar werking tot de in België woonachtige Belgen is beperkt. En daar deze Besluitwet strekt tot het doen terugvloeien in de Belgische Schatkist van gelden die ingevolge voornoemde maatregel van de Duitse bezetter daaruit zijn uitgekeerd, heeft die Besluitwet geen uitgesproken publiekrechtelijk karakter en ligt zij veel meer in het vlak van een aktie tot rechtsherstel. In ieder geval is een eventueel publiekrechtelijk karakter van de ten deze bedoelde Besluitwet niet van zodanige aard dat het de onderhavige aktie doet behoren tot die, welke als behorende tot de uitoefening van zijn soevereiniteit de ene staat niet bij de rechter van een andere staat kan instellen. Daarbij moet mede in aanmerking worden genomen dat de terugvordering van bedragen als de onderhavige op Belgische bodem ook niet in de vorm van een eenzijdige gezagsdaad geschiedt, maar krachtens de Besluitwet van 20 september 1945 op een bevelschrift van de President van de Rechtbank, die eerst na verhoor of behoorlijke oproeping van de schuldenaar beslist en bij ernstige twijfel het bestuur der registratie en domeinen naar de bevoegde Rechtbank verwijst. Integendeel is de inhoud en de strekking van de Besluitwet van 2 juni 1944 geen andere dan het weder ongedaan maken van een volkenrechtelijk ongeoorloofd ingrijpen van de bezettende macht, zodanig dat alle betrokkenen weer in de positie worden hersteld, welke zij vóór dat ingrijpen hadden. En dit brengt mede, dat niet terzake doet de vóór 1940 in België gevoerde binnenlandse politieke strijd, mitsdien is de Nederlandse rechter bevoegd van de ingestelde vordering kennis te nemen en is geïntimeerde ontvankelijk in deze vordering.

Voorts is de strekking van de Besluitwet van 2 juni 1944 niet in strijd met de Nederlandse openbare orde.

Ook moet worden verworpen het betoog van appellant, dat de Besluitwet van 2 juni 1944 rechtskracht zou missen, omdat ingevolge de (eerste) Besluitwet van 10 januari 1941 de in België door de bezetter ingevoerde maatregelen werden afgeschaft naarmate de bevrijding van het Belgisch grondgebied, terwijl de betalingen reeds vóór die bevrijding hadden plaats gevonden, dus op een tijdstip, dat de verordeningen van 6 september 1940 nog bindend waren. Immers wordt met dit betoog — aldus de Rechtbank — voorbij gezien,

dat de Besluitwet van 2 juni 1944 de latere is, die de onderhavige materie speciaal regelde.

Op grond van noodrecht kan evenmin worden aangevoerd, dat de Besluitwet van 2 juni 1944 rechtsgeldigheid zou missen, omdat zij niet mede door de Koning is ondertekend. En eveneens moet het beroep van appellant op asylrecht worden gepasseerd, daar asylrecht niet de strekking heeft om de uitgeweken vreemdeling tegen rechtmatige aanspraken in rechte te vrijwaren. Ook werd verworpen een door appellant gedaan beroep op rechtsverwerking dat hierop was gebaseerd, dat geïntimeerde zich eerst tot de Raad voor het Rechtsherstel heeft gewend, die zich onbevoegd had verklaard van de vordering kennis te nemen.

Nu Belgisch recht van toepassing is, kunnen slechts de Belgische wettelijke intresten naar $4\frac{1}{2}\%$'s jaars overeenkomstig de Besluitwet van 2 juni 1944 worden toegewezen, en niet de Nederlandse wettelijke intresten vanaf de dag van de dagvaarding. De toewijzing van de Belgische wettelijke intresten vanaf de dag der uitbetaling is echter niet in strijd met de Nederlandse openbare orde. Deze rente is ook in geen enkel opzicht verjaard.

3. Overwegende, dat appellant de navolgende grieven heeft opgeworpen:

I. dat de Rechtbank ten onrechte haar beslissing voor een belangrijk deel deed steunen op de tekst van een Belgische Besluitwet van 20 september 1945, hoewel deze Besluitwet aan appellant onbekend was en niet overeenkomstig de voorschriften van artikel 147 lid 3 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in geding was gebracht;

II. dat de Rechtbank ten onrechte de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de Belgische Minister van Financiën, ontvankelijk in de ingestelde vordering achtte, hoewel de invordering van het ten processe bedoelde bedrag krachtens de Besluitwet van 20 sept. 1945 is opgedragen aan het bestuur der registratie en domeinen in België;

III. dat de Rechtbank ten onrechte heeft gepasseerd het beroep van appellant op artikel 2 van de wet op de Rechterlijke Organisatie (artikel 167 van de Grondwet);

IV. dat de Rechtbank ten onrechte is voorbijgegaan aan het door appellant met een beroep op artikel 13a Wet Algemene Bepalingen voorgedragen verweer;

V. a) dat de Rechtbank ten onrechte enerzijds bindende kracht heeft toegekend aan de Besluitwet van 2 juni 1944 en beslist heeft, dat in Nederland de nakoming van uit die Besluitwet voortvloeiende verplichtingen kan worden gevorderd, en anderzijds heeft overwogen, dat de ingestelde vordering wortelde in een condictio indebiti, en aldus over het hoofd zag dat een betaling, waartoe de wet verplicht, in het algemeen op grond van die wet kan worden gevorderd en dus niet op het rechtsfeit van de onverschuldigheid van het tevoren betaalde en thans teruggevorderde bedrag;

V. b) dat de beslissing van de Rechtbank, voor zover deze inhield dat aan appellant geen vergoeding toekwam ter zake van de door hem in 1919 geleden schade, zomede de toewijzing van de onderhavige vordering, in strijd waren met de Nederlandse openbare orde;

VI. dat de Rechtbank ten onrechte heeft verworpen het betoog van appellant, dat de herstelverordening van 6 september 1940 door de Belgische Besluitwetgever uitdrukkelijk als geldig en bindend is erkend tot aan het moment waarop België werd bevrijd en dat

appellant mitsdien de ten processe bedoelde betalingen heeft ontvangen krachtens een wettelijke maatregel, waarvan de geldigheid op dat tijdstip was erkend;

VII. dat de Rechtbank ten onrechte heeft verworpen het beroep van appellant op asylrecht;

4. Overwegende ten aanzien van de eerste grief, dat geïntimeerde onweersproken heeft gesteld, dat hij in hoger beroep alsnog een afschrift van de Besluitwet van 20 september 1945 aan de procureur van appellant heeft overhandigd, en zodanig afschrift ook door het Hof in het dossier van appellant is aangekomen;

5. Overwegende, dat appellant op deze grond bij de eerste grief, waarvan de feitelijke grondslag trouwens ten dele door geïntimeerde is betwist, geen belang meer heeft;

6. Overwegende, dat deze grief overigens ook ongegrond is, daar een in het Belgisch Staatsblad gepubliceerde Besluitwet als de onderhavige alom verkrijgbaar en in de handel, en dus van algemene bekendheid is;

7. Overwegende, dat het voorschrift van artikel 147 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering niet van toepassing is bij dergelijke producties;

8. Overwegende, ten aanzien van de tweede grief, dat geïntimeerde primair heeft betoogd, dat het ten processe bedoelde bedrag uit zijn vermogen onverschuldigd aan appellant is uitbetaald, en daarnaast zijn vordering heeft gebaseerd op de Belgische Besluitwetten van 10 januari 1941 en 2 juni 1944;

9. Overwegende, dat volgens artikel 1 van de Besluitwet van 2 juni 1944 zij, die uit hoofde van de verordening van 6 september 1940 geldsommen of geldwaarden hebben ontvangen het ontvangene in hoofdsom met de vruchten moeten teruggeven aan de Belgische Staat;

10. Overwegende, dat derhalve, van welke grondslag ook wordt uitgegaan, in ieder geval de Belgische Staat de rechtspersoon is, aan wie de in dit proces bedoelde vordering, zo deze gegrond is, toekomt en die dus krachtens het Nederlands recht bevoegd is, deze vordering in Nederland in te stellen;

11. Overwegende, dat geïntimeerde mitsdien zelf in dit geding als eiser kon optreden, en trouwens de wijze waarop hij zich in dit proces heeft aangediend, tevens in overeenstemming is met het bepaalde in artikel 69 sub 1° van de Code de procédure civile belge, daar in casu de Belgische minister van Financiën de minister is onder wiens ambtsbevoegdheid het onderwerp van het geschil valt;

12. Overwegende, dat weliswaar de inning van vorderingen als de onderhavige bij de Besluitwet van 20 september 1945 is opgedragen — derhalve gedelegeerd — aan het onder de Belgische Minister van Financiën ressorterende bestuur der registratie en domeinen, maar deze bepaling als van procesrechtelijke aard slechts territoriale werking heeft en dus slechts in België geldt, en overigens niet de desbetreffende bepalingen van het Nederlands recht ter zijde zou kunnen stellen;

13. Overwegende, dat bedoelde Besluitwet van 20 september 1945 dus onverlet laat de bevoegdheid van geïntimeerde, de onderhavige vordering in Nederland op eigen naam in te stellen, weshalve de tweede grief faalt;

14. Overwegende, ten aanzien van de derde grief, dat de Nederlandse rechterlijke macht bevoegd is kennis te nemen van alle geschillen over schuldvorderingen, waaronder begrepen vorderingen tot betaling van een geldsom, zulks ongeacht de vraag, of de vordering berust op een publiekrechtelijke rechtsverhouding dan wel op een privaatrechtelijke rechtsverhouding;

15. Overwegende, dat zulks slechts uitzondering lijdt, wanneer de vaststelling van de vordering aan een speciale instantie is opgedragen dan wel daarvoor een speciale procedure is voorgeschreven;

16. Overwegende, dat daarvan in casu geen sprake is en dit ook met name niet kan worden afgeleid uit de Besluitwet van 20 september 1945, vermits daarin slechts de wijze van invordering wordt geregeld;

17. Overwegende immers, dat deze Besluitwet niet aan de Belgische rechter de bevoegdheid geeft de vordering te creëren maar slechts om te beoordelen, of zich feiten hebben voorgedaan die toewijzing van de vordering wettigen, zodat zijn vonnis een declaratoir en geen constitutief vonnis is;

18. Overwegende, dat de derde grief derhalve moet worden verworpen;

19. Overwegende, ten aanzien van de vierde en vijfde grief die het Hof gezamenlijk zal behandelen, dat het voor de beoordeling van deze grieven aankomt op de vragen, wat in wezen de grondslag van de ingestelde vordering is, welke rechtsverhouding tussen partijen zou bestaan zonder de Besluitwetten van 10 januari 1941, 2 juni 1944 en 20 september 1945, en welk karakter in verband met de eerstgenoemde vragen aan deze Besluitwetten moet worden toegekend;

20. Overwegende, dat ten deze moet worden vooropgesteld, dat de Belgische wetten van 10 Mei 1919 en 6 september 1921 betreffende de vergoeding van oorlogsschade in artikel 9 bepaalden, dat vergoeding van deze schade — waaronder volgens artikel 2 sub 2° en 3° van die wetten ook viel de in dit geding door appellant gestelde schade — niet kon worden gevorderd door hen, die veroordeeld waren onder meer ter zake van misdrijven tegen de veiligheid van de Staat, hetgeen, gelijk tussen partijen in confesso is, ten aanzien van appellant het geval is geweest;

21. Overwegende, dat appellant heeft aangevoerd, dat hij niet als landverrader mag worden beschouwd, althans niet in Nederland, omdat hij tijdens de eerste wereldoorlog slechts heeft meegeholpen aan de verplaatsing van de Universiteit te Gent, welke ook door vele Nederlanders warm werd voorgestaan, en wel door zich door de Duitse autoriteiten tot hoogleraar aan deze universiteit te laten benoemen, nadat zij was vervlaamst;

22. Overwegende, dat dit betoog echter zijn waarde verliest op grond van het vaststaande feit, dat appellant na de bevrijding van België in voege voormeld onherroepelijk tot straf is veroordeeld;

23. Overwegende bovendien, dat appellant, zoals mede in confesso is, destijds tevens lid van de Raad van Vlaanderen was, welke Raad, naar van algemene bekendheid is, op 22 december 1917 besloot een verzoek tot de Duitse Keizer te richten om gemachtigd te worden officieel de politieke onafhankelijkheid van Vlaanderen te proclameren, hetgeen de Duitse Keizer volgens een mededeling namens hem dd. 15 januari 1918 heeft goedgevonden, terwijl appellant voorts niet

heeft betwist, dat hij in de zitting van de Raad van Vlaanderen van 9 april 1917 de medewerking van de Duitse krijgsmacht voor deze Raad heeft verzocht, alsmede strafmaatregelen tegen de ambtenaren, welke zich verzetten tegen de politieke scheiding van Vlaanderen;

24. Overwegende, dat appellant in dit proces zijn vergrijpen tegen de Belgische staat dus veel te licht voorstelt;

25. Overwegende, dat de omstandigheid dat appellant na de bevrijding van België ter zake van een der in artikel 9 van voormelde wetten van 1919 en 1921 bedoelde misdrijven is veroordeeld, medebrengt, dat zijn klacht in dit geding, dat hem in of omstreeks 1919 opzettelijk schade is berokkend door plundering en vernieling van zijn bezittingen, welke door de Belgische Staat was veroorzaakt, aangemoedigd en toegestaan, althans niet voorkomen, in verband met evengemeld artikel 9 irrelevant is en zijn desbetreffend bewijsaanbod als niet ter zake dienende moet worden gepasseerd;

26. Overwegende immers dat, ook in geval de Belgische Staat na 1918 onrechtmatig jegens appellant zou hebben gehandeld in voege als door hem gesteld, de Belgische wetgever ieder eventueel recht van hem om van de Belgische Staat vergoeding van de deswege door hem geleden schade te vorderen heeft uitgesloten;

27. Overwegende, dat appellant niettemin tot het door hem aangeboden bewijs zou kunnen worden toegelaten, indien toepassing van artikel 9 van meer genoemde Belgische wetten van 1919 en 1921 in Nederland als in strijd met de Nederlandse openbare orde zou moeten worden aangemerkt;

38. Overwegende, dat daarvan echter geen sprake is in het licht van het vorenoverwogene omtrent het gedrag van appellant tijdens de eerste wereldoorlog jegens de Belgische Staat;

29. Overwegende, dat onder deze omstandigheden niet behoeft te worden getreden in een beoordeling van de vraag, of en in hoever appellant zich destijds verdienstelijk heeft gemaakt voor de Nederlandse taal;

30. Overwegende, dat, zelfs in geval zou moeten worden aangenomen, dat appellant, door Nederlandse bril bezien, in of omstreeks 1919 te hard zou zijn aangepakt, de Nederlandse openbare orde er zich in verband met voormelde veroordeling niet tegen verzet, dat een Belgische wet uitsloot, dat hij vergoeding van de in of omstreeks 1919 door hem geleden schade zou kunnen vorderen;

31. Overwegende, dat derhalve moet worden aangenomen, dat appellant ook bij de aanvang van de bezetting van België in mei 1940 rechtens geen vordering tot schadevergoeding op geïntimeerde had;

32. Overwegende, dat een dergelijk recht mitsdien eerst kon ontstaan door de meergemelde verordeningen van 6 september 1940, maar deze verordeningen als ingrijpende in de verhouding tussen de Belgische Staat en zijn onderdanen naar aanleiding van hun collaboratie tijdens de eerste wereldoorlog met de Duitse overheid, derhalve met de overheid van een land, waarmede België toen in oorlog was, volkenrechtelijk ongeoorloofd waren en ook in strijd waren met artikel 43 van de bijlage van het op 18 oktober 1907 te 's-Gravenhage gesloten en ondermeer door België en Duitsland aanvaarde verdrag;

33. Overwegende immers, dat ten deze geen sprake was van een normaal beheer of van een maatregel

ten behoefte van de oorlogvoering en de considerans van meergenoemde verordeningen van een en ander ook niets vermeldt ;

34. Overwegende, dat bij deze verordeningen integendeel kennelijk door de Duitse autoriteiten gebruik is gemaakt van de gelegenheid, dat men wederom de feitelijke macht had, om aan degenen die met verwaarlozing van hun verplichtingen jegens hun vaderland tijdens de jaren 1914-1918 met de Duitse overheid hadden samengewerkt, alsook ten koste van de Belgische Schatkist de deswege door hen geleden schade te vergoeden ;

35. Overwegende, dat zulks onder meer duidelijk blijkt uit de zinsnede in de considerans van de desbetreffende verordening van 6 september 1940, dat bedoelde vergoeding zou worden geëist door hetgeen men als de « Duitse eer » beschouwde ;

36. Overwegende, dat hierbij in het oog moet worden gehouden, dat de rechtsverhouding tussen partijen wordt beheerst door Belgisch recht, zodat rekening moet worden gehouden met de Belgische rechtsopvattingen ;

37. Overwegende nu, dat het Belgische Verbrekingshof in zijn arrest van 30 maart 1942 (Pas. 1942 I pag. 75) een besluit van verschillende Secretarissen-Generaal d.d. 15 februari 1941 in zover heeft getoetst, dat de in dat besluit vastgestelde uitsluiting van het rechtsmiddel van cassatie als niet-rechtsgeldig werd aangemerkt ;

38. Overwegende, dat weliswaar dit besluit met name werd getoetst aan een Belgische wet van 10 mei 1940, waarin de bevoegdheden van de Secretarissen-Generaal werden geregeld, maar het Verbrekingshof daarbij uitdrukkelijk op de overeenstemming tussen deze wet en artikel 43 van de bijlage van het verdrag van 18 oktober 1907 wees, en aldus vorenbedoelde bepaling implicite ook aan deze bijlage toetste ;

39. Overwegende dat trouwens ook in Nederland na de laatste wereld-oorlog alsnog een toetsings-recht is aanvaard, zoals blijkt uit het arrest van de Hoge Raad d.d. 30 januari 1948 (N.J. 1948 n° 108) ;

40. Overwegende dat een toetsing van de verordeningen van 6 september 1940 aan het volkenrecht dan ook niet in strijd met de Nederlandse openbare orde is ;

41. Overwegende, dat dit alles medebrengt, dat de betalingen uit hoofde van de verordeningen van 6 september 1940 ten laste van de Belgische Schatkist niet rechtsgeldig waren en niet als zodanig door de Belgische Regering behoeften te worden erkend ;

42. Overwegende, dat de nietigverklaring van deze rechtshandelingen door de Belgische Besluitwetgever in de tweede Besluitwet van 10 januari 1941 derhalve geen andere betekenis had dan dat werd vastgesteld dat die rechtshandelingen volkenrechtelijk niet geoorloofd en zonder rechtsgevolg waren ;

43. Overwegende, dat mitsdien de in 1942 aan appellant gedane betalingen reeds van de aanvang af als onverschuldigd moeten worden beschouwd en de Belgische Besluitwetten van 10 januari 1941, 2 juni 1944 en 20 september 1945 niet jure imperii vorderingen creëerden en constitueerden die buiten deze Besluitwetten niet zouden hebben bestaan, maar slechts ten aanzien van naar algemene Belgische- en ook Nederlandse rechtsbegrippen onverschuldigd gedane betalingen constateerden en bepaalden, dat deze konden worden teruggevorderd en hoe de inning zou geschieden ;

44. Overwegende, dat derhalve de ingestelde vordering weliswaar rechtstreeks steunt op deze Besluitwetten, maar — anders dan de in de Besluitwet van 2 juni 1944 gecreëerde preferentie en sequestratie en de in de Besluitwet van 20 september 1945 vastgestelde wijze van inning, welke bepalingen dan ook slechts territoriale werking hebben — reeds haar wortels vond in de niet-rechtsgeldigheid van de verordeningen van 6 september 1940 en in de ook naar Nederlands rechtsbewustzijn onverschuldigdheid van de betalingen uit hoofde van die verordeningen ;

45. Overwegende, dat ditzelfde ook geldt ten aanzien van de geëiste rente ;

46. Overwegende immers dat, al vindt de vordering ook in zoverre haar rechtstreekse grondslag in de Besluitwet van 2 juni 1944, het aannemen van betalingen zonder oorzaak, immers niet haar basis vindende in een rechtsgeldige wettelijke regeling of in een overeenkomst, een ongerechtvaardigde verrijking oplevert en algemene rechtsbeginselen, ook in Nederland, er zich niet tegen verzetten dat de vruchten, welke door een dergelijke verrijking zijn verkregen eveneens moeten worden teruggegeven ;

47. Overwegende nu ten aanzien van het hierboven onder a weergegeven onderdeel van de vijfde grief, dat appellant na het vorenoverwogene bij dit onderdeel geen belang meer heeft ;

48. Overwegende thans meer speciaal ten aanzien van de vierde grief, dat onder de hierboven overwogen omstandigheden de meerbesproken Besluitwetten de strekking hadden een regeling te geven omtrent op zichzelf reeds onverschuldigd uit de Belgische Staatskas gedane betalingen en omtrent het ongedaan maken van de onder meer door appellant door die betalingen genoten voordelen ;

49. Overwegende, dat er in deze Besluitwetten geen sprake was van confiscatie, van nationalisatie, van straf of van enige andere dergelijke maatregel, die een staat uit hoofde van de hem krachtens zijn souvereiniteit toekomende bevoegdheden op het gebied van het publieke recht vaststelt en waardoor publiekrechtelijke verbintenissen voor zijn ingezetenen worden geboren ;

50. Overwegende, dat te dezen aanzien tevens van betekenis is, dat door de in de tweede Besluitwet van 10 januari 1941 bedoelde nietigheid niet alleen — in artikel 1 — werden getroffen de daden ten nadele van de Belgische Staat, maar mede in artikel 2 — de daden ten nadele van andere openbare instellingen en zelfs van privé personen ;

51. Overwegende, dat weliswaar uit de Besluitwet van 2 juni 1944 niet explicite blijkt, dat de in deze Besluitwet bedoelde geldsommen en geldwaarden « als onverschuldigd betaald » zouden worden teruggevorderd, en deze Besluitwet in zover verder ging dan de tweede Besluitwet van 10 januari 1941 ; dat de laatstbedoelde Besluitwet slechts een zakelijke aktie gaf, namelijk een aktie tot terugbetaling — voor zover het geldsommen betreft — van dat geld, hetwelk nog in het vermogen van de schuldenaar was (aldus het arrest van het Verbrekingshof van 20 oktober 1955, Pas. 1956 I pag. 143), maar dit alles niet wegneemt, dat de Besluitwet van 2 juni 1944 aansloot bij de tweede Besluitwet van 10 januari 1941 en kennelijk haar grondslag vond in het rechtsbeginsel, dat de verordeningen van 6 september 1940 niet rechtsgeldig waren en dat hetgeen uit hoofde van die verordeningen was betaald zonder deugdelijke titel was uitgekeerd ;

52. Overwegende, dat dit mede-brengt, dat ook de Besluitwet van 2 juni 1944, al beoogde deze slechts door de Belgische Staat geleden schade ongedaan te maken, in ieder geval niet zodanig publiekrechtelijk en/of politiek karakter had, dat het volkenrecht er zich tegen verzet, dat de onderhavige vordering bij een rechter buiten het Belgisch grondgebied wordt ingesteld.

53. Overwegende ten overvloede, dat de mogelijkheid om een dergelijke vordering bij een rechter buiten het Belgisch grondgebied in te stellen trouwens, voor zover dit een rechter in een geallieerd land betreft, eveneens in de lijn ligt van de interallied Declaration van Londen van 5 januari 1943, waarbij Nederland en België beide partij waren;

54. Overwegende, dat ook de Nederlandse openbare orde zich niet tegen beoordeling en toewijzing van de onderhavige vordering door een Nederlandse rechter verzet, zodat het betoog van appellant, hetwelk hij meer speciaal in het hierboven onder b weergegeven onderdeel van zijn vijfde grief ontwikkelt, eveneens moet worden verworpen;

55. Overwegende, dat ten deze in aanmerking moet worden genomen, dat krachtens artikel 1 van het Tribunaal besluit (Staatsblad, no 101) ook aan Nederlanders onder bepaalde omstandigheden maatregelen konden worden opgelegd onder meer ter zake van het voordeel trekken uit door of vanwege de vijand genomen maatregelen, en het kwalijk met het karakter van de gemeenschappelijke oorlogvoering strookt, dat een bondgenoot in Nederland niet zou kunnen terugvorderen, de door zijn onderdanen op grond van dergelijke maatregelen genoten voordelen, welke krachtens volkenrechtelijke beginselen en krachtens de nationale wetgeving onverschuldigd zijn verkregen;

56. Overwegende voorts, dat voor de beoordeling van de vraag, of de Nederlandse openbare orde zulks toelaat, mede tot richtsnoer mag strekken de hierboven reeds vermelde interallied Declaration van Londen van 6 januari 1945, welke uitgaat van de verbondenheid van de geallieerde mogendheden en van haar gehoudenheid tot onderlinge hulp en bijstand wat betreft maatregelen tegen het onrechtmatig optreden van de gemeenschappelijke vijand.

57. Overwegende namelijk dat, al moge deze Declaration geen kracht van een verdrag hebben en al houdt zij slechts algemene beginselen in, dit niet wegneemt dat zij invloed heeft op hetgeen naar Nederlands rechtsbewustzijn en naar volkenrechtelijke beginselen als van openbare orde moet worden aangemerkt;

58. Overwegende, dat de tweede Besluitwet van 10 januari 1941 trouwens van dezelfde beginselen uitgaat als het Nederlandse Besluit Rechtsverkeer in Oorlogstijd (Staatsblad A 6), hetwelk ook wel door buitenlandse rechters in geallieerde landen is toegepast;

59. Overwegende dat krachtens deze tweede Besluitwet van 10 januari 1941 de ten processe bedoelde aan appellant gedane betalingen al vóór de inwerkingtreding van de Besluitwet van 2 juni 1944 nietig waren, zo zulks niet reeds ab ovo het geval ware geweest;

60. Overwegende, dat uit dit alles volgt, dat de vierde grief en het onder b weergegeven onderdeel van de vijfde grief ongegrond zijn;

61. Overwegende ten aanzien van de zesde grief, dat weliswaar krachtens de eerste Besluitwet van 10 januari 1941 de door de bezettende overheid genomen maatregelen, waaronder de verordeningen van de Duitse militaire bevelhebber van 6 september 1940, pas werden afgeschaft naar mate het Belgisch grondgebied

zou zijn bevrijd, maar daaruit niet volgt, dat de Belgische wetgevende macht de tijdelijke geldigheid van de door de vijand uitgevaardigde verordeningen en maatregelen heeft erkend;

62. Overwegende, dat integendeel uit de alinea's 2 en 3 van de toelichting op deze Besluitwet blijkt, dat de omstandigheid, dat de maatregelen van de vijand werden afgeschaft naarmate de bevrijding van het Belgisch grondgebied, onverlet liet de bevoegdheid om beroep te doen op de nietigheid, die aan deze verordeningen en maatregelen en de daaruit voortgevloeide handelingen van de aanvang af kleefde, hetgeen ook het standpunt is van het Belgisch Verbrekingshof blijkens zijn arresten dd. 16 juni 1947 (Pas. 1947 I pag. 258), 28 januari 1948 (Pas. 1948 I pag. 52) en 8 maart 1948 (Pas. 1948 I pag. 156);

63. Overwegende, dat hierboven naar aanleiding van de vierde en vijfde grief reeds is overwogen, dat de ten processe bedoelde in 1942 aan appellant gedane betalingen ab initio onverschuldigd waren;

64. Overwegende, dat deze betalingen bovendien door de in de tweede Besluitwet van 10 januari 1941 omschreven nietigheid werden getroffen, immers uit de bewoordingen van deze Besluitwet blijkt, dat de in de artikelen 1 en 2 van die Besluitwet bedoelde daden ab ovo nietig zijn verklaard (zoals ook het Verbrekingshof implicite op 20 mei 1946 — Pas. 1946 I pag. 199 — ten aanzien van een op 5 mei 1942 gekochte vrachtauto besliste), en derhalve aan deze nietigheid terugwerkende kracht werd gegeven tot het tijdstip, waarop de meerbesproken betalingen waren gedaan;

65. Overwegende, dat de door de Belgische Besluitwetgever in de tweede Besluitwet van 10 januari 1941 aan bedoelde nietigheid gegeven terugwerkende kracht door de Nederlandse rechter behoort te worden aanvaard en ook niet in strijd is met de Nederlandse openbare orde; dit laatste teminder, omdat ook de Nederlandse regering te Londen aan verschillende door haar aldaar uitgevaardigde Koninklijke Besluiten terugwerkende kracht heeft gegeven, zelfs op het gebied van het strafrecht en alsdan in afwijking van artikel 1 lid 1 van het Wetboek van Strafrecht;

66. Overwegende, dat trouwens de rechtsgeldigheid van in tijdens de bezetting uitgevaardigde Nederlandse Koninklijke Besluiten aan de werking van dergelijke Besluiten gegeven terugwerkende kracht implicite nog onlangs door de Hoge Raad in zijn arrest dd. 6 maart 1959 (Rechtspraak van de week nr. 8) is erkend;

67. Overwegende, dat derhalve geïntimeerde appellant tot terugbetaling van het door deze uit hoofde van de verordeningen van 6 september 1940 ontvangene kan nopen, al zijn deze verordeningen eerst afgeschaft naarmate van de bevrijding van het Belgisch grondgebied;

68. Overwegende voorts dat al is in de wet van 13 februari 1948 niet bepaald, dat zij direct in werking trad, en al moge diensgevolge die wet krachtens artikel 4 van de wet van 18 april 1898 (bekend gemaakt in het Belgisch Staatsblad van 15 mei 1898) eerst op de tiende dag na haar publicatie op 14 februari 1948, derhalve op 24 februari 1948, verbindend zijn geworden, zulks niet wegneemt, dat krachtens de wet van 13 februari 1948 de uit de Besluitwet van 2 juni 1944 voortvloeiende rechtsoverdrachten na het in werking treden van de wet van 13 februari 1948 nog konden worden ingesteld;

69. Overwegende, dat de Nederlandse openbare orde er zich niet tegen verzet dat geïntimeerde aldus mede van de wet van 13 februari 1948 gebruik maakt;

70. Overwegende, dat de zesde grief mitsdien eveneens moet worden verworpen;

71. Overwegende ten aanzien van de zevende grief, dat het Hof zich geheel verenigt met de overweging van de Rechtbank, dat asylrecht niet de strekking heeft om de uitgeweken vreemdeling tegen rechtmatige aanspraken in rechte te vrijwaren;

72. Overwegende, dat de juistheid van deze overweging temeer klemmt, nu van appellant wordt gevorderd ongedaanmaking van een door hem tijdens en door de tweede bezetting van België door Duitsland verkregen voordeel, hetwelk hij, ook naar Nederlandse opvattingen, ten onrechte en zelfs onrechtmatig door de hulp van de gemeenschappelijke vijand uit de Belgische Staatskas heeft genoten;

73. Overwegende, dat derhalve ook de zevende grief faalt;

74. Overwegende, dat het Hof zich eveneens verenigt met de overwegingen en beslissingen van de Rechtbank waartegen appellant geen grief heeft aangevoerd, en deze overneemt; evenwel met dien verstande, dat alsnog uitdrukkelijk moet worden beslist, dat de vordering van geïntimeerde moet worden afgewezen, voor zover hij iets meer of iets anders heeft gevorderd dan door de Rechtbank is toegewezen, daar zulks in het dictum van het vonnis van de Rechtbank is verzuimd, al blijkt uit de rechtsoverwegingen van het vonnis, dat dit de bedoeling van de Rechtbank is geweest;

75. Overwegende, dat het vonnis, waarvan beroep onder dit voorbehoud dient te worden bekrachtigd;

Rechtdoende :

Passeert het door appellant gedaan bewijsaanbod. Bekrachtigt het vonnis, waarvan beroep.

Verstaat, dat de Rechtbank kennelijk heeft bedoeld, dat werd afgewezen hetgeen geïntimeerde meer of anders had gevorderd dan door de Rechtbank werd toegewezen.

Veroordeelt appellant in de kosten van het geding in hoger beroep en bepaalt deze kosten aan de zijde van geïntimeerde tot aan de uitspraak van dit arrest op 2.102 gulden 50, met inbegrip van de omzetbelasting.

OVERZICHT DER BELGISCHE WETGEVING

(1 mei - 31 mei 1959)

I. Staats- en Administratief Recht.

1. *Verkeerswazen.* — Het K.B. van 6 april 1959 (S. 1-2 mei 1959 - 3.363) stelt de vergoedingen vast waaraan het gebruik van sommige openbare diensten met betrekking tot de luchtvaart onderworpen is.

2. *Ministerie van Sociale Voorzorg.* — Het K.B. van 21 april 1959 (S. 4 mei - 3.421) stelt het organiek kader van het personeel van het Nationaal werk voor wezen van de arbeidsslachtoffers vast.

3. *Ministerie van Landbouw - Begroting.* — De wet van 27 maart 1959 (S. 5 mei 1959 - 3.449) stelt de begroting vast van het Ministerie van Landbouw voor het dienstjaar 1959.

4. *Bouw - aankoop en verbouwing van middelgrote woningen.* — Het K.B. van 20 april 1959 (S. 5 mei 1959 - 3.461) stelt de uitvoeringsmaatregelen vast der wet

van 8 maart 1954 tot bevordering van de bouw, de aankoop en de verbouwing van middelgrote woningen.

5. *Ministerie van Buitenlandse Zaken.* — Bij K.B. van 25 april 1959 (S. 6 mei 1959 - 3.480) wordt een vaste commissie voor de internationale samenwerking opgericht.

6. *Scheepvaartwegen.* — Bij K.B. van 22 april 1959 (S. 6 mei 1959 - 3.482) wordt het K.B. van 7 september 1950 houdende de bijzondere reglementen van sommige scheepvaartwegen, gewijzigd wat betreft de bijzondere reglementen van het Spierekanaal en het kanaal van Bergen naar Condé.

7. *Landbouw.* — Bij K.B. van 17 april 1959 (S. 8-9 mei 1959 - 3.540) wordt de kunstmatige inseminatie van zeugen onder vergunning van het Ministerie van Landbouw gesteld.

8. *Binnenlandse Zaken - Carnegie Hero Fund.* — Het K.B. van 27 maart 1959 (S. 8-9 mei 1959 - 3.541) wijzigd het K.B. van 29 december 1911 betreffende de organisatie van het Carnegie Hero Fund.

9. *Financiën - Lening door de R.T.T.* — Het M.B. van 4 mei 1959 (S. 8-9 mei 1959 - 3544) stelt de uitgifte-modaliteiten vast van een door de R.T.T. te sluiten lening, groot 1.500.000.000 fr.

10. *Financiën.* — De wet van 24 maart 1959 (S. 11 mei 1959 - 3604) regelt de modaliteiten inzake belastingen wegens leveringen aan krijgsmachten van de bij het Noord-Atlantisch verdrag toegetreden staten.

11. *Reclame.* — Het K.B. van 2 mei 1959 (S. 11 mei 1959 - 3616) wijzigd het K.B. van 20 december 1956 waarbij regelen worden gesteld betreffende het aanpakken en reclame maken in zekere landschappen en langs toeristische verkeerswegen.

12. *Financiën. - Begroting.* — De wet van 6 mei 1959 (S. 12 mei 1959 (S. 12 mei 1959 - 3464) stelt de begroting vast der kwade posten en terugbetalingen voor het dienstjaar 1959.

13. *Instellingen van Openbaar nut - Controle.* — De wet van 8 mei 1959 (S. 14 mei 1959 - 3689) wijzigd de wet van 16 maart 1954 betreffende controle op sommige instellingen van openbaar nut, gewijzigd bij K.B. van 18 december 1957, genomen in uitvoering der wet van 12 maart 1957.

14. *Onderwijs.* — Het K.B. van 10 april 1959 (S. 14 mei 1959 - 3691) wijzigd het K.B. van 6 oktober 1955 waarbij de voorwaarden worden bepaald tot toepassing van de wet van 1 maart 1954, houdende vaststelling van de rechtspositie van het Belgisch personeel in het onderwijs in het buitenland.

15. *Landbouw.* — Het M.B. van 1 mei 1959 (S. 15 mei 1959 - 3705) stelt het bedrag der premieën vast toegekend aan de instellingen die uit Belgische melk sommige melkderivaten voortbrengen.

16. *Ministerie van Openbare Werken.* — Het K.B. van 8 mei 1959 (S. 15 mei 1959 - 3711) wijzigd dit van 2 juli 1957 betreffende de werving van de ingenieurs van bruggen en wegen.

17. *Landbouw.* — Bij M.B. van 5 mei 1959 (S. 15 mei 1959 - 3711) wordt een algemene landbouwtelling der bossen op 15 mei 1959 voorgeschreven.

18. *Invoer.* — Het M.B. van 8 mei 1959 (S. 15 mei 1959 - 3729) wijzigd dit van 11 september 1957 hou-

dende schorsing van de verplichting tot overlegging van een vergunning bij de invoer van bepaalde goederen.

20. *Verkeerswezen*. — Het M.B. van 23 april 1959 (S. 16 mei 1959 - 3746) coördineert de besluiten betreffende het organiek kader van het personeel van het ministerie van verkeerswezen.

21. *Hoge wegenraad*. — Bij K.B. van 22 april 1959 (S. 19-20 mei - 3824) wordt het regentsbesluit van 7 juni 1950 tot reorganisatie van de hoge wegenraad aangevuld.

22. *Financiën - Nationale Kas voor Beroepskrediet*. — Bij de wet van 4 mei 1959 (S. 22 mei 1959 - 3864) wordt de grens der verbintenissen van de Nationale Kas voor Beroepskrediet verhoogd.

23. *Financiën. - Nationale maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid*. — Bij K.B. van 9 mei 1959 (S. 22 mei 1959 - 3864) wordt het nominaal bedrag der kasbons en obligaties uit te geven door de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid verhoogd.

24. *Financiën - Lening door Woningenfonds van de Bond der Kroostrijke Gezinnen*. — Bij K.B. van 9 mei 1959 (S. 22 mei 1959 - 3865) wordt de coöperatieve vereniging «Woningenfonds van de Bond der Kroostrijke Gezinnen» van België gemachtigd, onder staatswaarborg een lening aan te gaan ten bedrage van 175 miljoen frank.

25. *Boswetboek*. — Het K.B. van 10 april 1959 (S. 22 mei 1959 - 3866) wijzigt inzake tuchtregelen voor de bosambtenaren en aangestelden het K.B. van 20 december 1954 betreffende de uitvoering van het boswetboek.

26. *Financiën - Lening door de R.T.T.* — Het M.B. van 20 mei 1959 (S. 22 mei 1959 - 3867) stelt de uitgifte-modaliteiten van de 4,5 % lening 1959 groot 50 miljoen Zwitserse frank door de R.T.T. onder staatswaarborg aan te gaan, vast.

27. *Ministerie van Landsverdediging - Begroting*. — De wet van 9 mei 1959 (S. 23 mei 1959 - 3888) stelt de begroting vast van de rijkswacht voor het dienstjaar 1959.

28. *Financiën - Instelling van een Commissie voor hervorming van de fiscale procedure*. — Bij K.B. van 7 mei 1959 (S. 23 mei 1959 - 3892) wordt bij het Ministerie van Financiën een Commissie ingesteld belast met de studie van de hervorming der procedure in fiscale zaken. Deze commissie heeft een technisch en raadgevend karakter.

29. *Financiën*. — Bij K.B. van 18 mei 1959 (S. 23 mei 1959 - 3893) wordt aan het wetenschappelijk onderzoek een som van 108.500.000 fr. besteed, als eerste tranche van een aanvullende hulpverlening voor 1959.

30. *Ministerie van Belgisch Congo*. — Het K.B. van 20 april 1959 (S. 25 mei 1959 - 3938) wijzigt het K.B. van 16 juli 1956 aangaande weddenschalen voor de bijzondere graden van het Ministerie van Belgisch Congo en Ruanda-Urundi.

31. *Ministerie van Landsverdediging - Begroting*. — De wet van 9 mei 1959 (S. 26 mei 1959 - 3959) stelt de begroting van het Ministerie van Landsverdediging voor het dienstjaar 1959 vast.

32. *Raad van State - Rechtspleging afdeling Admini-*

stratie. — Bij K.B. van 29 april 1959 (S. 27 mei 1959 - 3991) wordt artikel 37 van het regentsbesluit van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling Administratie voor de Raad van State gewijzigd.

33. *Ministerie van Verkeerswezen*. — Het K.B. van 30 april 1959 (S. 27 mei 1959 - 3994) wijzigt het regentsbesluit van 15 april 1947 tot vaststelling van het bezoldigingsstelsel van het bijzonder personeel van het loodswezen bij het bestuur van het zeewezen.

34. *Ministerie van Justitie*. — Het K.B. van 20 april 1959 (S. 27 mei 1959 - 3995) stelt de indeling en de hiërarchie der graden van het personeel voor buitendiensten die van de dienst der kinderbescherming afhangen alsmede de bijzondere benoemingsvoorwaarden voor elk dezer graden vast.

35. *Ministerie van Economische Zaken*. — Bij K.B. van 27 april 1959 (S. 27 mei 1959 - 4001) wordt het K.B. van 19 september 1956 houdende instelling van een Commissie voor de Nationale boekhouding gewijzigd.

36. *Onderwijs*. — Bij K.B. van 21 april 1959 (S. 29 mei 1959 - 4048) worden de schoolvacantie en de verlofdagen in de rijksinrichtingen voor kunstonderwijs vastgesteld.

37. *Landbouw*. — Het M.B. van 29 april 1959 (S. 30 mei 1959 - 4081) stelt het bedrag der premieën toegekend aan de instellingen, die uit Belgische melk sommige melkderivaten voortbrengen, vast.

38. *Onderwijs*. — Het K.B. van 8 april 1959 (S. 30 mei 1959 - 4083) regelt het stelsel der dienstprestaties van de surveillanten en studiemeesters bij de rijksinrichtingen voor middelbaar en technisch onderwijs.

39. *Ministerie van Openbaar Onderwijs*. — Het K.B. van 2 mei 1959 (S. 30 mei 1959 - 4048) wijzigt dit van 2 september 1957 tot vaststelling en coördinatie van het organiek kader van het personeel van het hoofdbestuur van het Ministerie van Openbaar Onderwijs.

II. Rechterlijke Inrichting.

40. *Justitie*. — Het K.B. van 20 april 1959 (S. 1-2 mei 1959 - 3368) schrijft maatregelen voor betreffende de bewaring van het archief en de uitgifte van grossen, uitgiften van of uittreksels uit de akten van het bijzonder gerecht van de gebiedsdelen vermeld in het verdrag van 24 september 1956 tussen het koninkrijk België en de bondsrepubliek Duitsland.

41. *Justitie - Dienstregeling - Rechtbank van Eerste Aanleg - Charleroi*. — Het K.B. van 21 april 1959 (S. 12 mei 1959 - 3667) wijzigt het dienstreglement der Rechtbank van Eerste Aanleg te Charleroi.

III. Economisch Recht.

42. *Economische Zaken*. — Bij K.B. van 4 april 1959 (S. 8 mei 1959 - 3798) wordt een statistiek van de op 30 april 1959 bij de handelaars in kolen bestaande voorraden huisbrandkolen voorgeschreven.

43. *Economische zaken*. — Bij M.B. van 21 april 1959 (S. 6 mei 1959 - 3482) wordt een driemaandelijks statistiek van de voorraden van zekere producten die de scheikundige, papier- en rubbernijverheid aanbelangen, voorgeschreven.

44. *Economische Zaken.* — Bij K.B. van 23 april 1959 (S. 15 mei 1959 - 3710) wordt het K.B. van 7 februari 1956 houdende aanvulling van het K.B. van 15 maart 1955 tot bepaling van de technische voorwaarden, waaraan de nijverheidsmaalders moeten voldoen, aangevuld.

45. *Economische Zaken.* — Bij K.B. van 22 april 1959 (S. 22 mei 1959 - 3871) worden voor het dienstjaar 1958 compensatievergoedingen op inlandse tarwe toegekend.

46. *Economische Zaken.* — Bij M.B. van 15 april 1959 (S. 23 mei 1959 - 3903) wordt een maandelijks statistiek van de in- en uitvoerverrichtingen van vaste minerale brandstof voorgeschreven.

47. *Economische Zaken.* — Bij K.B. van 9 mei 1959 (S. 28 mei 1959 - 4024) wordt een driemaandelijks statistiek van de voorraden, de ontvangen hoeveelheden en het verbruik van brandstoffen voor zekere nijverheidsondernemingen voorgeschreven.

IV. Arbeidsrecht en Maatschappelijk Hulpbetoon.

48. *Nationaal pensioenfonds voor mijnwerkers.* — Het K.B. van 27 april 1959 (S. 1-2 mei 1959 - 3365) wijzigd het K.B. van 28 mei 1958 tot vaststelling van het statuut van het nationaal pensioenfonds voor mijnwerkers inzake inrichting van de rust- en weduwpensioenregeling.

49. *Hulp- en voorzieningskas voor zeevarenden.* — Het K.B. van 23 april 1959 (S. 4 mei 1959 - 3422) wijzigd het K.B. van 23 oktober 1936 houdende wijziging en samenordering van de statuten der hulp- en voorzieningskas voor zeevarenden onder Belgische vlag.

50. *Bedienden arbeidsovereenkomst.* — De wet van 8 mei 1959 (S. 14 mei 1959 - 3688) wijzigd de artikelen 12 en 35 van de wetten op de bedienden-arbeidsovereenkomst gecoördineerd bij K.B. van 20 juli 1955.

51. *Rust- en overlevingspensioen voor arbeiders.* — Bij K.B. van 9 maart 1959 (S. 18 mei 1959 - 3795) wordt de Algemene Spaar- en Lijfrentekas belast met het bijhouden van de individuele rekeningen bedoeld in artikel 2 § 1 der wet van 21 mei 1955 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor arbeiders.

52. *Tewerkstelling van werklozen door Provincie en Gemeenten.* — Het M.B. van 12 mei 1959 (S. 21 mei 1959 - 3844) wijzigd dit van 20 maart 1956 tot inrichting van de tewerkstelling der werklozen door de provincie, de gemeente en de openbare instellingen.

53. *Rust- en overlevingspensioen voor arbeiders.* — Het M.B. van 28 april 1959 (S. 22 mei 1959 - 3869) stelt de uitvoeringsmodaliteiten vast van artikel 60, tweede lid van het K.B. van 17 juni 1955 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor arbeiders.

54. *Arbeidsbescherming.* — Bij K.B. van 8 mei 1959 (S. 25 mei 1959 - 3935) wordt artikel 541 van het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming aangevuld.

55. *Sociale Voorzorg - Controle werklozen.* — Het M.B. van 20 maart 1959 (S. 30 mei 1959 - 4082) wijzigd het M.B. van 13 juni 1945 betreffende de controle over de werklozen.

V. Fiscaal Recht.

56. *Met het zegel gelijkgestelde taksen.* — Het K.B. van 6 mei 1959 (S. 11 mei 1959 - 3605) wijzigd het wetboek en de algemene verordening op de met het zegel gelijkgestelde taksen.

57. *Overdrachtstaksen - Invoer.* — Het K.B. van 8 mei 1959 (S. 11 mei 1959 - 3606) wijzigd het K.B. van 11 maart 1953 houdende verhoging der overdrachtstaksen bij de invoer.

58. *Verkeersbelastingen - Belastingen op spel en weddenschappen, registratie-, hypotheek-, griffie- en zegelrechten.* — De wet van 9 mei 1959 (S. 18 mei 1959 - 3792) wijzigd de verkeersbelasting op de auto-voertuigen, de belastingen op spelen en weddenschappen, registratie-, hypotheek-, griffie- en zegelrechten en het wetboek der successierechten. De belastingen en rechten worden aanzienlijk verhoogd. De termijn voor het indienen van de aangifte van nalatenschap wordt gebracht op 5 maanden te rekenen van de datum van overlijden wanneer dit overlijden zich in het rijk heeft voorgedaan en op 6 maanden wanneer dit overlijden in een ander land heeft plaats gehad.

59. *Accijnzen.* — De wet van 9 mei 1959 (S. 28 mei 1959 - 4014) wijzigd het accijnsregime van minerale olie.

60. *Financiën - Invoerrechten.* — Het K.B. van 29 mei 1959 (S. 30 mei 1959 - 4071) stelt het tarief van invoerrechten vast.

H. BOONEN

MEDEDELINGEN

BELGISCH-LUXEMBURGSE UNIE VOOR STRAFRECHT

Prijs Theo Collignon

De tweede wedstrijd ingericht door de Belgisch-Luxemburgse Unie voor Strafrecht, waaraan enkel mochten deelnemen de juristen en geneesheren die hun diploma sedert ten minste 15 jaar hebben behaald, is thans beslecht.

De jury, die samengesteld was uit de Heer Mineur, voorzitter in het Hof van Beroep te Brussel, de Heer Marechal, voorzitter in het Hof van Beroep te Brussel, en de Heer Dykmans, advocaat-generaal, heeft zopas de uitslag medegedeeld:

Eerste.

De Heer Advocaat Luc Bouciqué, Van Hulthemstraat 9 te Gent, met een werk in het Nederlands dat voor titel heeft « De narco-analyse en narco-diagnostic als criminele investigatiemiddelen ».

Tweede.

De Heer Advocaat Jacques Verhaegen, Charles Legrellestraat 41 te Brussel, met een werk over « Le délit d'imprudence et la guerre ».

De mededinger, die op de derde plaats werd geklasseerd, is de Heer Advocaat Michel Franchimont, Rue Raikem 16, te Luik, met een werk over « Le jeune adulte devant la loi pénale ».

De overhandiging van de prijs en de officiële proclamatie zullen plaats hebben tijdens de zitting van de Belgisch-Luxemburgse Unie voor Strafrecht op 3 oktober te Mons.

Internationaal congres voor criminele prophylaxie

De internationale Vereniging voor sociale Prophylaxie heeft zopas het programma vastgesteld van het Eerste Internationaal Congres voor criminele Prophylaxie, dat zal plaats hebben te Parijs.

Zaterdag, 26 september 1959.

Ontvangst van de congressisten in de salons van het Hotel Scribe.

Zondag, 27 september 1959.

In het lokaal van de UNESCO :

9 u.: Openingsrede door dhr Patin, eerste Voorzitter van het Hof van Cassatie, voorzitter van het congres, en dhr Theo Collignon, voorzitter van de Internationale Vereniging voor sociale Prophylaxie.

14.30 u. - 18 u.: Eerste algemeen verslag: Factoren die de misdadigheid bevorderen.

Maandag, 28 september 1959.

14.30 u. - 18 u.: Tweede algemeen verslag: Invloed van de technische vooruitgang op de criminaliteit.

19 u.: Ontvangst op het Stadhuis te Parijs.

Programma voor de dames :

15 u.: Bezoek aan de « couturiers ».

21 u.: Bezoek aan het Louvre Museum.

Dinsdag, 29 september 1959.

9 u. - 12.30 u.:

14.30 u. - 18 u.: Derde algemeen verslag: Het voorkomen van de misdaad.

21 u.: Boottocht op de Seine.

Woensdag, 30 september 1959.

14.30 u. - 18 u.: Vierde algemeen verslag: De sociale instellingen en de morele wetten.

21 u.: Sluittingsbanket.

Donderdag, 1 oktober 1959.

Bezoek aan penitentiaire instellingen.

Al de werkvergaderingen zullen plaats hebben in de UNESCO, Place Fontennoy Paris VII.

De Europese fiskale confederatie

Een confederatie der verenigingen van fiskale raadgevers der landen van de Euromarkt is zopas opgericht geworden te Parijs.

Deze organisatie groepeerde alleen de verenigingen: de individuele raadgevers en de fiduciaires kunnen er dus enkel onrechtstreeks bij aansluiten.

Verder komen enkel de nationale verenigingen in aanmerking met een hoogstaand intellectueel en moreel peil, d.w.z. dat zij enkel de leden kunnen aanvaarden die universitaire of gelijkwaardige studies gedaan hebben.

De Europese fiskale confederatie heeft voor doel o.a.:

a) Het verdedigen, in de breedste zin van het woord, der beroepsbelangen van de fiskale raadgevers van de Europese Economische Gemeenschap, door het tot stand brengen van betrekkingen met de overheden en nationale en internationale lichamen, door gebeurlijken te vertegenwoordigen in het economisch en sociaal comité voorzien door de artikelen 193 à 198 van het Verdrag van Rome, alsook door kontakten en overeenkomsten met de vertegenwoordigers van andere vrije beroepen;

b) Het bevorderen van de éénmaking der nationale wetgevingen die de uitvoering van het beroep beheersen door het opstellen der richtlijnen voorzien door het Verdrag van Rome;

c) Het bestuderen van de nationale fiskale wetgeving der landen van de Euromarkt alsook de fiskale bepalingen van het Verdrag van Rome en allerhande inrichtingen desbetreffende uit te wisselen;

d) Aan de overheden van de Europese Economische Gemeenschap, door middel van hun praktische onderzinking, medewerking verlenen voor alle zaken betreffende het belastingwezen en het beroepswezen, o.a. tussenkomen bij deze overheden ter gelegenheid van de toenaderingswerkzaamheden van de nationale fiskale stelsels, zoals voorgeschreven door artikel 100 van het Verdrag van Rome.

De Raad van Beheer is samengesteld uit vier leden per land. België is vertegenwoordigd door dhrn Tiberghien, Coughon, Couturier en Servais, die zelf respectievelijk voorzitter, ondervoorzitter, sekretaris-generaal en lid zijn van de Raad van Beheer van het Nationaal Verbond der Belgische Fiduciaires.

Het voorzitterschap wordt waargenomen gedurende de twee eerste jaren door de Heer Cailleux (Frankrijk) en het ondervoorzitterschap door de Heer Tiberghien (België).

Gedurende de volgende tweejaarlijkse periode zal het voorzitterschap waargenomen worden door een Belg. Nadien volgen, in een onveranderlijke volgorde: Duitsland, Italië, Nederland en het Groot-Hertogdom.

TIJDSCHRIFTEN

Omnilegie jrg. 1959 - nr. 5

Rechtspraak.

Verzameling der arresten en adviezen van de Raad van State, jrg. 1959. - Januari-februari.

Arresten.

Tijdschrift voor Notarissen, jrg. 1959 - nr. 5.

F. Van de Velde: Uit de praktijk — Registratierechten — Verkoop van woonhuis met handelsgoederen niet aan één en zelfde persoon toebehorende. — Geen immobilisatie door bestemming (art. 524 B.W.) — Rechtspraak. — Wetgeving. — Bestuurlijke Beslissingen. — Parlementaire Kroniek. — Notariaat.

Revue de L'Administration et du Droit Administratif de la Belgique, jrg. 1959 - nr. 6.

V. De Tollenaere: Gendarmerie. — Bibliographie. — Enseignement primaire — Loi communale — Nationalité — Traitements et pensions — Revue de la jurisprudence.

Nederlands Juristenblad, jrg. 1959 - nr. 25:

J. C. Van Oven, Voordeelsaftrek bij schadevergoeding. — C. Van der Pot, Het bestuur van een de grenzen van één gemeente te buiten gaande stedelijke concentratie. — E. H. Thijssen, Naar aanleiding van « Rogatoire Commissies uit andere landen van het Koninkrijk ». — H. F. W. Luiking, Heer van... ».

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-amt en Registratie, jrg. 1959 - nr. 4589:

W. H. van den Berge, Beschouwingen naar aanleiding van « De grondbeginselen van het Nederlandse belastingrecht » (II). — P. W. van der Ploeg, Overzicht der Nederlandse Rechtspraak, Erfrecht.

Journal des Tribunaux, jrg. 1959 - nr. 4241:

J. De Liedekerke, La protection de la personnalité, en droit privé belge

Recueil Dallz, jrg. 1959 - nr. 23:

P. Raynaud, Le nouveau régime de l'adoption et de la légitimation adoptive.